

SOKOL SYDNEY LIMITED

ČLEN SVĚTOVÉHO SVAZU SOKOLSTVA

16 Grattan Crescent, Frenchs Forest, NSW 2086

ACN 000 378 736

www.sokolsydney.com

Číslo 6

Ročník LIX

Listopad/prosinec

Number 6

Volume LIX

November/December

2011

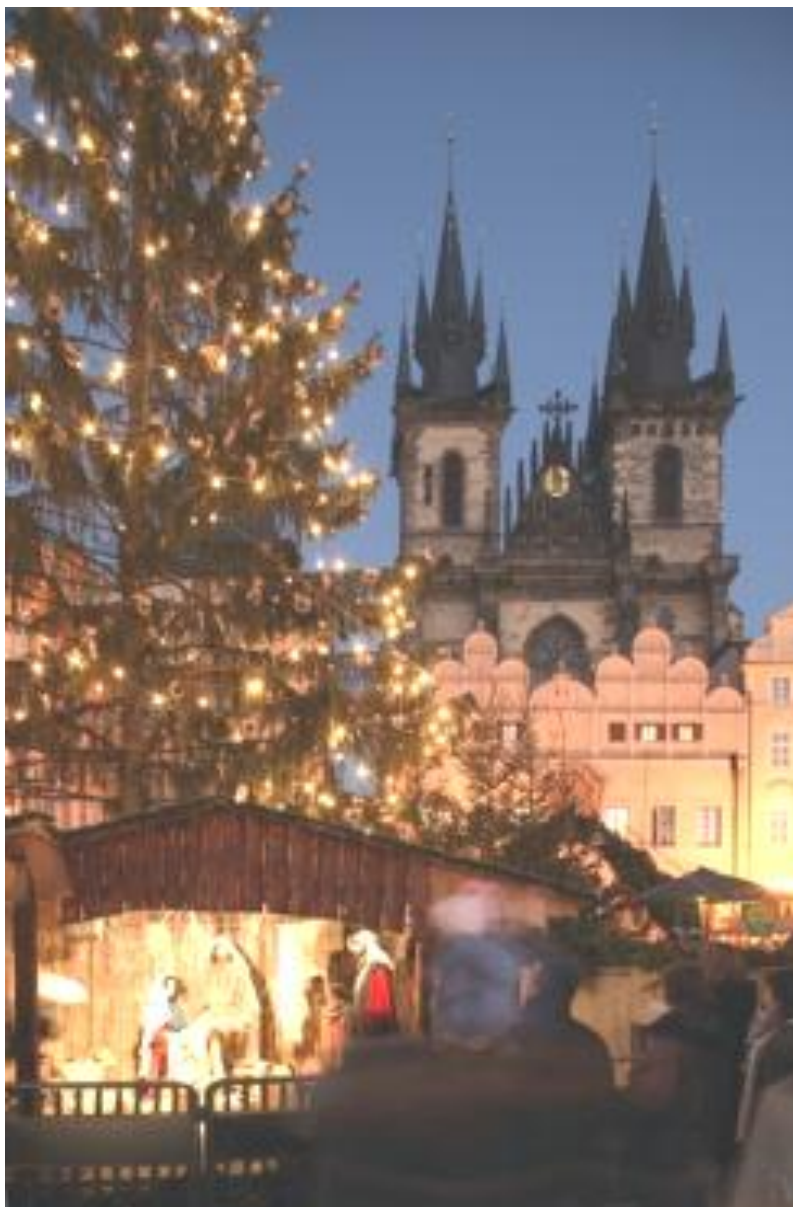
LAUREÁT CENY JANA MASARYKA GRATIAS AGIT 2000

XX

Print Post Approved PP 239732-00003

XX

**THE SOKOL SYDNEY PROGRAMME OF ACTIVITIES MAY BE
HEARD ON 02 9452 5617**

OBSAH

Slovo starosty a pokladníka	6
Ohlasy čtenářů	8
Žalov	9
Letem světem	11
My First Steps in Australia	13
Kde domov Hany Gerzaničové?	16
Hádkový koutek	17
Humor	18
Trestní oznámení na ministra	21
Vousy na loket a člověk na píď	22
Česká příjmení	24
Perly a perličky	27
Vlak z gulagu zvaný tůžba	33
Většina proti většině	36
První divuplné objevy	40
Z tajů krás české řeči	43

**REDAKCE VĚSTNÍKU
PŘEJE VŠEM ČTENÁŘŮM
ŠŤASTNÉ A VESELÉ
SVÁTKY VÁNOČNÍ
A MNOHO ÚSPĚCHŮ
A ZDRAVÍ DO NOVÉHO
ROKU 2012**

VĚSTNÍK

Dvuměsíčník Sokola Sydney.

Obsah publikovaných článků nemusí být totožný s názory redakce. Vyhrazujeme si právo články upravit.

Redakční rada:

B Šindler, P Čermák,
M. Daňková

Telefon redakce:
02 9981 4765

Email:

petevasyd@hotmail.com
Věstník se též nachází na
internetové stránce
www.sokolsydney.com

Příští uzávěrka Věstníku:

4. 1. 2012

**(Vždy první středa
v každém lichém měsíci)**

Z PERA STAROSTY

Vážení členové a krajané,
rád bych připomenul vašim dětem a vnoučatům, že jsme i tento rok pozvali svatého Mikuláše, aby zase přišel do našeho Národního domu. Zároveň jsme ho požádali o dárky, které obvykle s sebou dětem přináší. Svatý Mikuláš naše pozvání s radostí přijal a doufal, že pozveme i čerta a anděla. To jsme též učinili. Tak se dětičky mají na co těšit! Rodiče a prarodiče, případně strýčkové, tetičky a jiní příbuzní, nezapomeňte! Dětská mikulášská nadílka se bude konat v neděli 4. prosince v 14 hodin. 31. prosince končíme naši společenskou činnost tohoto roku silvestrovským večírkem, na který je každý náš člen a krajan vřele pozván a vítán!
Všem členům, krajanům a lidem dobré vůle přeji příjemné prožití svátků vánočních a hodně pohody, úspěchů a pevného zdraví do Nového roku.

Nazdar Jan Jelínek

NAŠE AKCE

BEAUTIFUL PRAGUE ART EXHIBITION - 6. - 20. 11. strana 30; **KINO PONREPO - 20. 11.; SOBOTNÍ VOLEJBAL - 26. 11., 10. 12;** strana 21, 45 a 46; **MIKULÁŠSKÁ NADÍLKA 4. 12.** strana 7; **SILVESTR 31. 12.** strana 7.

Pravidelné akce na zadní straně obálky, všechny akce také na SBS rádio (strana 21) a na www.sokolsydney.com.

ZPRÁVA POKLADNÍKA

Prosíme zahraniční odběratele Věstníku, aby pokud možno platili předplatné v australských dolarech, většinou jde „draft“ od banky předem objednat. Za převod z jiné měny nám banka účtuje 10.50 australských dolarů. Jen poštovné do zahraničí za ročních 6 čísel bylo opět zvýšeno na 28.20 AUD. Prosíme zahraniční odběratele, aby nám laskavě v budoucnu zasílali 30 AUD místo dosavadních 25 AUD, pokud si to ovšem mohou dovolit. Děkujeme za pochopení.

Dary a vydání od 1. 9. 2011 do 31. 10. 2011 zveřejním ve Věstníku leden-únor 2012 spolu s údaji od 1. 11. 2011 do 31. 12. 2011. Pro nával organizační práce a snahu dodat toto číslo Věstníku do tisku co nejdříve v listopadu nebylo možné říjnovou finanční zprávu včas vypracovat.

Členské příspěvky - Upozorňuji, že **PŘÍSPĚVKY \$25 NA ROK 2012 BY MĚLY BÝT ZAPLACENY DO 31/1/2012.** Leden, jako obvykle je měsíc kdy je nutno zaplatit naše pojištění v částce přes deset tisíc dolarů. Včasné zaplacení příspěvků nám velice pomůže a podstatně usnadní finanční hospodaření.

Členské legitimace byly zaslány všem finančním členům. Pokud jste zaplatili členský příspěvek do konce října a nedostali jste poštou legitimaci, dejte mi, prosím, vědět na adresu Sokola nebo na telefon (02) 9981 4765.

Věstník: předplatné pro nečleny je \$25 na kalendářní rok od 1. 1. do 31. 12. 2012.

Prosím vystavujte všechny platby na „**Sokol Sydney Ltd**“ s uvedením na jaký účel, se zpáteční adresou a zašlete na adresu: **Sokol Sydney Ltd., 16 Grattan Crescent, FRENCHS FOREST NSW 2086.**

„**SOKOL SYDNEY LTD**“ (nic nevynechávat ani nepřidávat) na šeku nebo „**Money Order**“ je teď jediný „**Payee**“ australským bankám přijatelný. Prosíme, používejte jen tento název pro všechny platby.

Pokud platíte převodem na účet Sokol Sydney Ltd, B/S/B 112 879 číslo 108349087 zašlete, prosím, vaše jméno, datum a účel platby na email petevasyd@hotmail.com.

Stvrzenky jsou vždy přiloženy k následujícímu Věstníku.

Petr Čermák

Sokol Sydney Vás zve na

Mikulášskou nadílku

**v neděli 4/12/2010
od 14:00 to 17:00**

Vstupné dobrovolné

PROGRAM

- 14:00 Hry, loutky, drobné skládačky**
- 15:00 Mikuláš, andělé, čert**
- 15:30 Nadílka** (rodiče mohou též přinést vlastní dárky)
- 17:00 Konec**

Bufet bude otevřen pro lehké občerstvení

SILVESTR 2011

**Zveme všechny, kteří se chtějí pobavit
a zazpívat si na silvestrovskou oslavu
v Sokole Sydney.**

Pro bližší informace a rezervace volejte:

Eva Čermáková 9981 4765

Ohlasy čtenářů Věstníku

Srdečně Vás zdravím z Čech. V letošním roce opět plánuji přiletět do Sydney - budu tam od 28. 10. 2011 do konce listopadu. Rád bych opět sloužil každou neděli mši svatou pro české krajany. Termíny mši svatých by byly 30. 10. 2011, 6. 11. 2011, 13. 11. 2011, 20. 11. 2011 a 27. 11. 2011. Všechny mše svaté budu sloužit ve slovenském kostele v Lidcombe. Těším se moc na setkání se všemi českými i slovenskými krajany. Prosím Vás, je-li to možné, dát to vědět přes Vaše možnosti v Sydney.

S pozdravem P. Jaroslav Šimek Želiv ČR

Vážení,

zasílám Vám svoji poslední vydanou knížku – zajímalo by mne, zda by si ji chtěl někdo z Čechů v Austrálii koupit. Dělal jsem to s panem Líbalem vlastně hlavně pro české emigranty, kteří jistě vzpomínají na krásy české krajiny. Knižka se zde prodává za 300 Kč – tak v Austrálii by to asi stálo 16 dolarů.

Omlouvám, se, že jsem se delší dobu neozvala, ale nejprve jsem měla nějaký virus, a pak zde bylo tak podivné léto (dá-li se to vůbec létem nazvat), že za každý slunný hezký den přišla bouřka a s ní velké deště a velké ochlazení. Průměrná teplota zde letos v létě byla 18°C!! – No, nějaký ten hezký den - 28°C až 33°C – ale to ojediněle a za ten jeden hezký den jsme „zaplatili“ pěti dny chladnými. Dokonce několikrát v červenci a v srpnu jsem si musela přitopit! – Pak se má „globálně oteplovat!! JÓ, ono se „otepluje“ tak, že my stále častěji nosíme teplé oblečení!! Zastávám se velice pana Davida Archibalda, jehož článek jste uveřejnili v posledním Věstníku – týkající se právě tohoto tématu. Zde nebylo léto skoro žádné! Přívalové deště přichází zčista jasna dvakrát denně – člověk ani nemůže plánovat nějaký výlet – to jsou lijáky, že by člověk byl úplně promočený za pár minut! Výsledek je hrozné zbudnutí všeho rostoucího. Moje zahrada se proměnila v džungli. Výhonky keřů a stromů jsou až metr dlouhé – a jelikož člověk ani nemůže v zahradě pracovat, tak je plevel rovněž metr vysoký!! To se nedá zvládnout za těch pár dní co neprší.

A opravdově letní šaty jsem oblékla asi čtyřikrát za celé léto – a na patiu, kde normálně mám s přáteli party venku v přírodě, jsme poseděli celkem třikrát. Už jsem chtěla všechnen ten zahradní nábytek zase uklidit do kůlny. A ty strašné mraky! Před třemi dny jsem šla ráno (asi tak kolem deváté) nakoupit do města – a náhle přijde tak černý mrak, že se udělala tma a v obchodě museli rozsvítit!! Myslela jsem, že bude nějaká strašná bouřka s prudkým větrem, díky Bohu byl jen liják – průtrž mračen – po ulicích tekly celé řeky vody! Máme-li modré nebe je to úplný svátek!! – a když – tak druhý den jsou bouřky a deště celé tři dny! Tak vidíte, jak se otepluje! To za mých mladých let jsme chodili o prázdninách na Šumavu a bylo horko, koupali jsme se v chladné vodě a na polích se kosilo obilí nebo otavy za pěkných teplých často horkých dní. To už je jen sen.

Příkládám něco – snad to můžete použít. Zdravím Vás tam všechny! – Též moc vzpomínám. Příště pošlu šek s nějakými penězi.

Prosím napište, co si o té knížce myslíte. Já se zde snažím posilovat nebo probouzet vlastenecký cit. Dělam různé přednášky. Máme tak krásnou zem a kdo si toho zde váží?? Pokukují jen po cizině. Kdybychom nebyli tolik našeho prodali, byli bychom významnou zemí v Evropě. Ještě dobře, že nemáme Euro!! Jako to teď dopadá!!! – Ale to by byla jen politika – raději ne. Vidíte, jak to dopadá v Anglii – a psali, že jeden z důvodů je školství. Kdybych byla mladší, hned bych do toho šla. Já jsem to zažila v Sydney, kde jsem byla na školství. Přišlo „NOVÉ“ školství – z USA – žádné tresty, žádné vysvědčení, žádné úkoly... atd. Hladina úspěchu se snižovala – a tak, kde nebylo pochvaly – tj. známkování pilných a svědomitých žáků – přestali se učit. Nebyla motivace. A tak to je – základ lidského jednání je ten, aby byl člověk ceněn podle toho, co dokáže, co udělá, jaký je občan. Není-li odměny (buď na vysvědčení, nebo ve mzdě, nebo jakýmkoliv oficiálním způsobem), zmizí motivace. Na druhé straně je nutné trestat zlo. Kde není trest – není vina. Nastane společnost, která nemá žádný cíl. Tak je tomu v případě mládeže, která ničí, krade, vypaluje v Anglii. Jim je už všechno jedno. Nemají žádný životní cíl.

To jsem se nějak rozepsala. Zatím končím a ještě jednou Vás prosím o úsudek mé knížky a o možnostech prodeje mezi českými emigranty.

Se vzpomínkami

Hana Gerzaničová Plzeň

Recenzi knihy Hany Gerzaničové a Přemysla Líbala najdete na straně 16 a její pojednání „Úspěch“ též v budoucnu uveřejníme.

Redakce Věstníku.

Žalov.

Bratr **Jan Waldauf** zesnul 8. září a bratr **Jaroslav Novák** 7. října. Následující text na rozloučenou připravili redakce Věstníku a bratr Bořek Šindler.

ODEŠEL NÁM VŠEM BRATR JAN WALDAUF

V září došla z Kanady truchlivá zpráva, že osmého toho měsíce zemřel ve věku dvaosmdesáti let bratr Jan Waldauf. Po velmi vážné operaci provedené počátkem tohoto roku přece jen zhoubné nemoci nakonec podlehl. Bratr Waldauf byl jedním z nejvýznačnějších představitelů zahraničního Sokola. Narodil se roku 1929 v Nových Hradech v jižních Čechách a od mládí doma sokoloval. Po komunistickém puči v únoru 1948 odešel za hranice Československa jako jeden z nejmladších exulantů a rok na to se již pohyboval v Kanadě. Hned po příchodu z Evropy se zapojil do sokolské práce a nebylo snad sokolské činovnícké funkce, kterou by nebyl během svého plodného života zastával, včetně starostenství Sokola v zahraničí. Kromě mnoha a mnoha jiných sokolských podniků se zúčastňoval samozřejmě i pořádání sletů v Kanadě i všesokolských sletů v zahraničí, ve Vídni, v Curychu a v Paříži a nebylo vlastně větší akce Sokola v zahraničí, již by se nebyl zúčastnil, nebo kterou by sám nebyl pomáhal uspořádat. Bratr Waldauf také napsal a před smrtí dopsal a vydal svoje monumentální dílo o Sokole v zahraničí, "Malé dějiny velké myšlenky". Nejsou to ovšem zdaleka dějiny "malé" – zahrnují činnost všech jednot a žup Sokola v exilu. Český Sokol doma však toto historické dílo skoro ignoroval... Bratru Waldaufovi se bohužel nikdy nepodařilo navštívit Austrálii, avšak ve své knize věnuje vývoji a činnosti všech našich australských jednot pečlivou pozornost.

Bratr Waldauf zanechává mezi truchlícími pozůstalými manželku Vlastu a dcery Evu a Mílu. Truchlit zanechal i všechno sokolstvo, především sokolstvo v zahraničí. Nazdar zesnulému a čest jeho práci.

Redakce Věstníku

ZEMŘEL PLUKOVNÍK JAROSLAV NOVÁK

V říjnu jsme se rozloučili s již devadesátiletým někdejším navigátorem Královského Britského Letectva - RAĚ- plukovníkem Jaroslavem Novákem, příslušníkem slavné české perutě kapitána Nedvěda. Znali jsme ho s manželkou od jeho příchodu do Sydney z jihoafrického Kapského Města v roce 1951. Jarka byl od té chvíle naším svatebním svědkem a také věrným přítelem. Narodil se v Nových Benátkách v severních Čechách, a po maturitě na střední škole zahájil studium na Technice v Praze, na podzim roku 1939. Krátce potom Němci zavřeli české vysoké školy a osmnáctiletý Jarka se přes Slovensko vydal na nebezpečnou a dobrodružnou cestu do československé zahraniční armády. Podařilo se mu nakonec přes Maďarsko a Jugoslávii dostat se na Střední Východ, a odtud potom do Francie. Po francouzské kapitulaci roku 1940 ho spolu se zbytky československé zahraniční brigády odvezla z jihofrancouzského přístavu Sete britská loď, a v Británii nakonec v roce 1943 vstoupil do britské Royal Air Force, kde se stal navigátorem. Jarka Anglii zbožňoval, až do konce života, vážil si zejména britského odhodlání neustát v boji i proti obrovské přesile po pádu Francie, kdy Německu čelila nedostatečně vyzbrojená Britanie sama. Po skončení války se Jaroslav Novák vrátil do Československa a po určitou dobu létal v civilním letectvu. V roce 1947 prozíravě odešel do Jižní Afriky,

a odtud potom připlul do Sydney. Protože byl i náruživým fotografickým fanouškem, začal nejdříve v Sydney pracovat v jednom velkém obchodě s aparáty a skončil jako majitel svého vlastního závodu s fotoaparáty v Newcastleu. Během života získal i několik prestižních cen za svoje zdařilé snímky. V Newcastleu se i oženil se svoji dlouholetou jihoafrickou přítelkyní Claire, avšak po několika letech plodného soužití s ní, jako bezdětný ovdověl... Plukovník Novák aktivně v Newcastleu po dlouhá léta také pilně soukromě létal – létání zůstalo jeho koníčkem vlastně až do konce života... Jeho pohřbu se v Newcastleu zúčastnilo mnoho z jeho tamějších přátel, včetně letců australského letectva, a hrstka přátel českých. Také krátce promluvil i konzul České republiky. Vedle vystavené rakve měl Jarka i svého Bobbyho, hadrového přítele, zajička Bobbyho, kterého kdysi za války dostal v Británii jako vánoční dárek. Bobby potom nesměl vynechat jeden jediný let, jeden jediný nálet... Plukovník Jaroslav Novák byl jedním z těch odvážných Čechů, jenž dokázal bránit svobodu se zbraní, i za cenu obětování života. „Národ, který se nedovede postavit nepříteli a bojovat za vlastní svobodu – takový národ si svobodu ani nezaslouží“ – často rád tvrdil a opakoval. Jarka Novák byl opravdovým českým hrdinou.

Bořek Šindler

Elinor Morrisby je autorkou české knihy „Nahoře je dole“ o životě Jana Šedivky, houslového virtuosa a pedagoga, který byl více než čtyřicet pět let osobností Austrálie, převyšující ostatní v oboru hry na smyčcové nástroje. Tento Šedivkův příběh zobrazuje úspěchy i prohry jeho nevšedního života. Knihu si můžete zakoupit v Národním domě Sokola Sydney za \$30.

Dovolujeme si upozornit, že v neděli 20. listopadu v 16.30 hodin bude v sokolském Národním domě 16 Grattan Cres, Frenchs Forest sloužit českou mši pan páter Šimek, který je v Sydney na návštěvě.

LETEM SVĚTEM

Jako někdejšího Dejvičáka/Bubenečáka mě velmi příjemně překvapila zpráva v srpnovém melbournském **Kvartu** o tom, že část ulice Dr. Zikmunda Wintra v Bubenci byla přejmenována na jméno zesnulého amerického prezidenta Ronalda Reagana. Slavnostního odhalení nového názvu oné ulice se také v Praze zúčastnila bývalá americká ministryně zahraničních věcí Condoleezza Riceová, velká přítelkyně Čechů a bývalá posluchačka přednášek profesora Korbela, otce její předchůdkyně v americkém ministerstvu zahraničí Madeleine Albright rozené Korbelové. Však si to prezident Reagan zasloužil, jako hlavní přemožitel sovětského impéria... Na poněkud jiné zpravodajské rovině je v Kvartu uvedeno vysvětlení funkce trdelníku jako pochoutky z kynutého těsta. Nosíval se prý jako dárek rodičkám v době šestinedělí, a „hojně se připravoval na sv. Jiří“. Pokud by chtěl trdelník někdo ochutnat, mohu doporučit prodejnu proti kostelu sv. Mikuláše vedle Staroměstského náměstí. Slovo „trdelník“ je odvozeno od názvu „trdlo“ což znamená válec, a na trdelník se to kynuté těsto pak před pečením namotává...

Na titulní stránce srpnového/zářijového **Čechoaustralana** nalézáme fotografii jeho elegantní šéfredaktorky Barbary Semenové v Litomyšli, kam se vydala za dílem Leoše Janáčka, a uvnitř listu pak referuje o Janáčkově hudební tvorbě. Na zadní straně pak najdeme „Pohled na Smetanovu Lávku v Praze“. Je to spíše snímek pohledu na Hradčany z nábřeží Vltavy u Smetanovy Lávky, zachycující v přítmi jeden z vltavských jezů v Praze i Smetanovu Lávku, a je to ale ovšem pohled na Hradčany snad nejpohledovatější ze všech pohledů... Miloš Ondrášek vrhá zajímavé úvahy na činnost melbournského Hlasu domova po svém příchodu s rodinou z Afriky v roce 1969. Čteme i řádky Hany Gerzaničové, v próze i v řeči vázané, a přispěvateli jsou tentokráte oba manželé Richovi. Jana Richová živě a vroucně vzpomíná na svoji někdejší sydneyjskou přítelkyni spisovatelku Boženku Šamánkovou, a Zdeněk Rich se zabývá dílem sydneyjského sochaře Vladimíra Tichého... Za zvláštní pozornost stojí i dvě zprávy v rubrice „Odtud a odjinud“. Uherské Hradišťany jistě nadchne - mezi nimi bezpochyby i naši sokolskou sestru jednatelku Marunku Daňkovou - že soutěž o nejkrásnější nádraží v České republice vyhrálo mezi jednatřiceti finalisty právě nádraží v Uherském Hradišti, postavené v roce 1930, a to „díky typické architektuře a výzdobě“! To je ta dobrá zvěst. Tou nedobrou zvěstí je pojmenování jedné z ulic v Římě jménem „exilového publicisty“ Jiřího Pelikána. V přilehlém parku mu prý byla dokonce odhalena i pamětní deska „za přítomnosti českého velvyslance“. Jiřímu Pelikánovi, zavlému protěžovateli komunismu v Československu v kritické poválečné době, kdysi udělil vyznamenání i sám Václav Havel. Pelikán tak nějak v šedesátých letech jakoby procítl a stal se „exulantem“ jako host mezi krajní italskou levicí... Mezi posledními stránkami srpnového Čechoaustralana objevíme i úvahu Barbary Semenové o novém českém filmu „Lidice“. Semenové se však ten film nijak nezamlouvá. Mimo jiné uvádí, že „fakta o zjevném provinění vůči lidskosti, která byla předkládána, ve mně neevokovala žádné nové emoce...“

Červencové **Vídeňské Svobodné Listy** moji adresu tentokráte nějak minuly. Srpnové vydání přináší na první stránce smutnou zprávu o úmrtí Ctirada Mašina. Zemřel ve Spojených Státech v Clevelandu ve věku jednaosmdesáti let. Jak všichni víme, probil se počátkem padesátých let se svým bratrem Josefem a několika druhy z Moskvou porobeného komunistického Československa přes východní Německo do západního Berlína k Američanům. Protože až do dnešního dne česká vláda neuznala za vhodné odvolat tehdy proti Mašinům vynesený rozsudek, odmítal Ctirad Mašin během svého života navštívit rodnou zemi a byl uložen k poslednímu odpočinku na vojenském hřbitově ve Spojených Státech. K bratrům Mašinům, synům ruského legionáře a hrdiny odboje proti Němcům, se po roce 1989 i čeští sameťáci zachovali nadmíru hanebně... Dočítáme se také o pěveckém vystoupení dnes již dvaasedmdesátiletého Karla Gotta na česko-rakouských hranicích u Žnojma, a jsme uvedeni pisatelkou Martinou Bílou do „hlubin Sněžky“, kde se po několik staletí doloval arzén, měď a železo... Noviny se rovněž zabývají již dříve uveřejněnými články Stanislavy Kučerové, v nichž pisatelka kriticky reagovala na vývody autorů knihy Podiven zlehčující historické poslání Čechů v Evropě... Neméně zajímavá je i zpráva, že Prahu navštívil americký astronaut Andrew Feustel, jenž si jednou při letu do stratosféry s sebou vzal jako talisman figurku Krtka/Krtečka, oblíbeného hrdiny českých dětí.

Vydavatelé canberské **Besedy** oděli svoje zářijové canberské vydání tentokráte opět do hávu modrého. Jsem pravděpodobně pochybným hadačem – nepodařilo se mi totiž doposud uhádnout barevnostní záměr tvůrců oné dvouměsíční publikace. Z titulní stránky se na nás opět usmívá harvartovský kostelík Bohuslava Kalivody. Tudíž vše v pořádku, utěšují se... Jak jinak – uvnitř listu nalézáme celou řadu fotografií presidenta Klause, pořizovaných během jeho krajanské návštěvy v Canbere. Nacházím i odkaz na presidentovo setkání s krajany na českém velvyslanectví v hlavním městě Austrálie, o němž „se píše na jiném místě“, leč ono místo bohužel uniká mé pozornosti, prostě je nenalézám. Nalézám však zprávu o vepřových hodech v hlavním sídle australské vlády, a sbíhají se mi obligátně sliny. Sleduji i úvahu o pochodech českých husích hejn ze západočeského Strážova (sídla to „věhlasného rodu Kalivodů“) do Bavorska, a žasnu nad kresleným oslovením čtenářů karikaturistou Davidem Gottwaldem. Řeklo by se Gottwald, Gottwald, ale Gottwaldů je po světě rozseto porůznu. Znal jsem kdysi i ve švýcarském Curychu jednoho z nich, a to, hádal bych, byl možná i prarodič umělce Davida, jednoho z kandidátů na exil do Austrálie a někdejšího majitele restauračních podniků od sydneyského King's Crossu po úpatí Modrých Hor. Není prostě Gottwald jako Gottwald...

Nový Polygon postihla krutá ztráta. V červenci se na věčnost totiž odebral jeden z jeho dlouholetých dopisovatelů Jiří Ješ, a srpnové vydání nám tuto truchlivou zprávu potvrzuje. Dychtivě jsme vždy po léta čítávali jeho obsažný úvodní sloupek „Úvahy, názory, rozbory“, zařazovaný do každého vydání, a bylo věru nemalým potěšením jeho moudré řádky pročítat. Jiří Ješ podlehl zhoubné a zákeřné nemoci a ztrátu tohoto výjimečného člověka budou kromě jeho spolupracovníků hořce želet i jeho oddaní čtenáři. Srpnové číslo nového Polygonu přináší jeho poslední úvahy, psané ještě počátkem července. Vzdejme tedy spolu s paní šéfredaktorkou Swinkels-Novákovou čest památce tohoto velkého zesnulého... Srpnové vydání ovšem obsahuje, jako obvykle, celou škálu pozoruhodností, počínaje výčtem denních události v České republice Dany Kratochvílové. V něm také uvádí, že „červenec se ukázal být s průměrnou měsíční teplotou patnácti celých osmi desetin stupňů Celsia nejchladnějším v novém tisíciletí...“. - Milan Hulík vyrukoval tentokráte kromě svého čtyřiapadesátého „Příběhu české justice“ také se zajímavým pojednáním o postavě někdejšího francouzského ministra Talleyranda, a naše australská dopisovatelka Marcela Čechová nás burcuje z lhostejnosti svojí hořkou úvahou o nedostatku zdravého rozumu, a to v souvislosti s neblahým šířením islamismu. „Nepatřím už do tohoto světa. Dokud však tady jsem, budu bojovat o to, aby tu bylo místo pro zdravý rozum,“ slibuje na konci své pochmurné úvahy. Ona ovšem do tohoto světa patří – a vděčme i jí za opakované varování před šířením koránského nebezpečí... Nový Polygon by samozřejmě nebyl novým Polygonem, kdybychom v něm nenašli několik úvah Luďka Frýborta. Rozepisuje se tentokráte pod titulkem Strdí především o tom, jak se třeba náš český národ dělí - a asi vždy i dříve asi dělil – na ty kdo dovedli odejít a na ty, kdo se raději pokorně přikrčili, sehnuli a přežívali v bědném stavu. Mezi ony odvážlivce, kteří dovedli z toho či onoho stavu otročiny odejít a svoje češství přitom neztratit, radí žertovně i našeho praotce Čecha. Tomu prý se, jak nám Frýbort zasvěceně sděluje, kdysi dávno přestalo zamlouvat plahočení se někde v běloruských bažinách, a se skupinou svých věrných raději přes hory a doly odešel daleko na západ do Čech za strdím. Kdyby ten náš praotec dnes vstal a zaposlouchal se do hlasu v pripetských bažinách bojácně a pokorně setrvavšího národa, slyšel by pravděpodobně celou řadu výtek a výčitek těm, kdo z pripetských bažin odešli, kdysi zajisté jimi kladených i jemu. Frýbort se potom dopracovává k času přítomnému těmito slovy: „...Ty marky nebo dolary, no prosím; ale nekecejte nám tady do toho. Narazili jsme na neuchopitelnou, rosolovou stěnu nerudnosti, nedůvěry a zejména závisti; i zůstali jsme stát s myslí plnou dobré vůle na její jedné straně, zatímco na straně druhé, se v hašteřivém chaosu zmitá země, již nic tolik nechybí jako znalost a zkušenost toho světa, od nějž byla tak dlouho odříznuta a jemuž rozumíme my exulanti...“... Nu, Polygon je Polygon a Frýbort je Frýbort. A nic nového pod českým sluncem...

Z říjnového čísla časopisu **American Sokol** bych poukázal na tato slova „In memorandum“ bratra Jana Waldaufa dvou švýcarských autorů z Lausanne tam citovaná: „...Jan was a gentle, peaceful man, who avoided argument at all cost. He was the epitome of the Sokol Movement... His integrity, belief in human rights and freedoms and overall respect for people was incredible. He was the kind of leader we all want

to be, inspiring, totally committed, kind, compassionate, yet strong. Sokol in Canada and Abroad has lost an icon and we have lost a great friend..."

Ze srpnového čísla mnichovského **zVěstníku** SKV Sokola München se dovidáme, že se jeho starosta, bratr Karel Pokorný, dožil sedmdesátky. Starostuje tam již osm let, a předtím starostoval čtyři roky ve „spřátelené jednotě TJ Sokol Mnichov“. I my z Austrálie tedy popřejme bratru Pokornému hodně zdraví do dalších plodných let. Sedmdesátník, však on je to teprve mladíček, našeptává mi závistivě moje pětá-osmdesátiletá duše. Domů do Prahy z Mnichova má on bratr Pokorný vlastně jenom krůček, žádná voda, žádné moře, jen přeskočit na Šumavě Vltavu, tam jako říčku ještě tak útloučkou, že by se skoro dala přebrodit... zVěstník přináší i pozoruhodný citát presidenta Klause, převzatý „z Věstníku Sokola Sydney“! „Zásadně odmítám hodnocení 90. let jako neúspěšné, odmítám debatu o tom, co se všechno poztrácelo.“ Nu, něco na té zdůrazněné kategoričnosti toho odmítání asi bude, nemyslíte?

Sokolskými i jinými krajanskými publikacemi opět s potěšením brázdil

Bořek Šindler

MY FIRST STEPS IN AUSTRALIA MOJE PRVNÍ KROKY V AUSTRÁLII

I came to Australia on the big ship 'Nelly', towards the end of July in 1950. As we sailed from Bremerhaven I immediately felt a sense of freedom. This feeling is hard to put into words. During my previous year in Germany my sleep had been interrupted by nightmares; as if I was being pursued by the police whilst running across the border, with dogs chasing me and the police firing their guns at me. The ship felt like a safe haven.

For five weeks I enjoyed good food, (compared with the offerings in the German camp) and the company was excellent. Unfortunately the sleeping was not so good, we were over crowded in army bunks (approximately 20 people in a room) - and some snored loudly. Sometimes the sea was very rough, especially after passing through the Suez Canal. I was alright, however many passengers were sea sick. Most of the people had interrupted their education, so we were learning English on board. There was a very experienced Russian doctor on board; an older gentleman who would answer questions each afternoon as the groups of migrants would gather around him, full of curiosity. He was like a walking encyclopaedia. I soon too discovered I was not alone with my nightmares.

Our ship docked in Melbourne and was greeted by a line of waiting buses. Most of us had no passport; the Australian Embassy in Germany had issued us with documentation. I thought the dock was rather uninteresting. We could see the dock workers loading and unloading the other ships and it seemed to me they worked rather slowly. We were directed onto the buses and driven through Melbourne. Some migrants alighted in the heart of Melbourne, the rest of us continued on, out of town to Bonegilla. The countryside was unappealing, barren and brown, without pine trees I'd grown used to. From time to time we saw a rabbit or kangaroo run across the road. I was telling myself, "You won't be here for very long, you must try to get a passage to America'. At the time Australia had been my only option because the waiting list for Czech citizens to migrate to America was 7 years.

In Bonegilla we received a contract for 2 years, which assigned us to various factories. I recall my friend had a Czech partner; however without a marriage licence they would be separated. They had no money and no one to help them. I lent them my last 20 pounds for the marriage registration certificate and we celebrated at the Albany Hotel with a meal fit for a king. It was quite a nice hotel and we slept there like rich people for one night. The next day the newlyweds left for Sydney and I went to Geelong.

There were 2 camps in Geelong: 'The Belmont', which was for new Australians and 'The Norlane', for the English. I shared a room with another Czech cook and was assigned work in the Ford factory. I was unhappy with the work which was dirty and loud. We started at 7am and at 10am there was a coffee break. I was asked what kind of work I had been doing in Europe. I explained that in the camp in Ludwigsburg I had studied management, baking and cooking and received certificates in all three theoretical subjects. The following day I brought the certificates to show: Soon

I was taken to a room, measured for a uniform, given a shower and supplied with a new, white uniform to work in the canteen.

That evening when I returned to 'The Belmont', the manager was waiting for me. He said, "Cooks don't make cars! I have 2 jobs for cooks and it is my right to hire you first over the Ford factory". Due to the labour shortage it was easy for me to land a job, and so I started my working life in Australia with ease. I was given an army cook book which was very helpful. It had detailed instructions for food preparation from 5 to 500 people, with appropriate quantities. As long as I followed it there was no wastage!

I soon bought a bicycle and found a second job in a bakery from midnight to 6am, five days a week. They wanted me to stay until 8am as there was so much work and not enough skilled labour. The manager of the bakery phoned the hostel manager to ask permission for me to work the 2 extra hours. The weekend pay was much more lucrative. Soon after this I was called to the office and the manager of 'The Norlane' hostel was there explaining that he desperately needed a cook, and was happy for me to also work the extra hours at the bakery. So I transferred to 'The Norlane' and stayed for 2½ years.

The Norlane was much bigger than The Belmont. It employed a chef, 3 cooks and several other people working in food preparation and cleaning services. The workers were mostly local people living in Geelong, some were migrants. I had my own living quarters, food to eat, a uniform that was cleaned three times a week and very good pay. As I didn't spend much, most of my wages went directly into the bank. The chef made the rosters and the manager told him to give me weekend work. Sometimes the chef came to work drunk and was rather slow to finish the rosters, so I would often help him. Soon I was doing the roster independently and the manager offered me better pay for the permanent, full time job. He sacked the chef. Now I had 2 jobs and I grew to like Australia more and more. It was about this time I met Josephine, a nice English lady.

The waiting time for a Holden car was 2 years, so I put a deposit of 200 pounds down. When the time came, I sold the deposit for 250 pounds and bought a Peugeot instead. Everything was going quite well until one of the cooks complained that I was working both Saturday and Sunday. The trade union paid me a visit in the kitchen and insisted the work must be equally shared on a rotating roster. Geelong was a small town of 60,000 people, so I started to look for a business and decided to go to Sydney. Josephine and I moved into a guest house in Neutral Bay. I soon met some businessmen.

Joe Bruna (who worked for a stock broker), Boris Ganke (who amongst other pursuits had the company Poseidon listed on the stock exchange) and Mr. Alexander who bought motels in Fiji along with a Mr. Horan. Joe was the most helpful - he helped me to buy shares. He travelled to the USA to apply there for a second mortgage in order to buy the Chevron Hotel at Kings Cross. When he couldn't get the money he returned to Australia and told me to sell the shares, which raised a profit. I also did well with the shares in 'Farmers', which was taken over by 'Myers'. Joe returned to the USA where he became the vice-president of the Californian Corporation.

I missed Joe very much, but continued on with my business pursuits. Low in funds, I borrowed money from a friend Mr. Mlynařík and a financier Mr. Adlstein. I payed 12% flat rate for the loan and bought a business in Bexley. It was a large establishment equipped with a bakery and a cake shop, above which was a big flat and an office. The business was supplying the local schools and two shops in the city. There were so few workers available I did everything, the deliveries into the city at lunch time, all the baking and serving behind the counter with my wife Josephine. After 4 months I decided it was too much work and sold the equipment from the bakery, then put the business on the market and moved on. I sold well to two Italian families (mainly for the accommodation of the upstairs flat) and I asked a friend, Mr. Hlaváček, to seek out a good business for me, closer to the city. I offered him 50 pounds for his trouble and with the profits from the Bexley sale I bought a business in Neutral Bay.

We moved in 2 days and on the 15th November 1953 we were settled in the new cake shop in Neutral Bay. We lived in a storeroom at the back of the shop. The business

was thriving and I was investing good money on the stock market. In 1956 I bought our first home, a great piece of real estate close to the shop. During the 60's we had two children and life was good.

The 700 year anniversary of the pastry cooking industry occurred in 1973. I was invited on behalf of the Sydney Pastry Cooks Association (SPCA) to be the one delegate to represent Australia in Vienna. For this honour I travelled to Europe (the furthest distance of any of the other representatives). I received documentation from the SPCA which allowed me to attend this event in Europe. During my stay in Vienna I had a personal chauffer, a very nice man who was happy to show me around Vienna. I hired a black dinner suite in order to attend a special ball organised by the association. After this I travelled throughout other countries in Europe, taking note of the standards and methods of baking and selling cakes.

In 1974 I took the family 1st class cruising on a large ship called 'The Orsova'. The 6 week holiday took us to the USA and Canada. For the children the highlight was our 3 night stay in Disneyland.

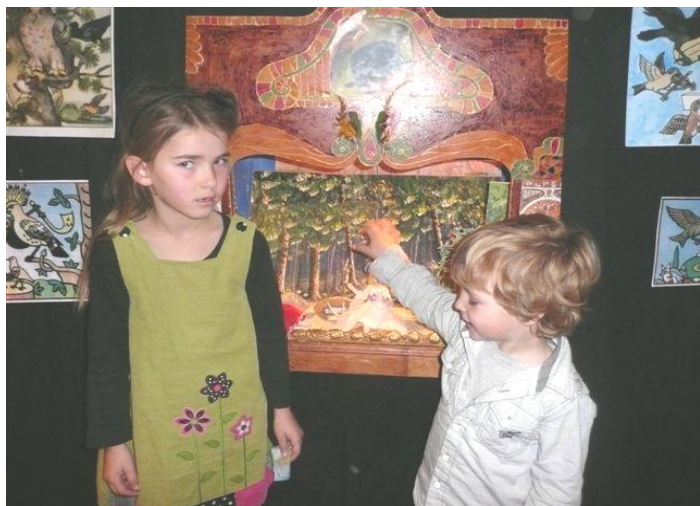
In 1978 I sold the business in Neutral Bay and after a short time I was looking for something else to do. I had enough money to buy a taxi plate, so I sat for my taxi driver's license examination and began working as a taxi driver. My years running the business had given me enough experience with employees, so now I worked for myself and by myself. It was the best job I ever had. I could choose the days I worked, when I came home, where I had lunch, and over the next twenty years I came to know all the best clubs in Sydney!

In 1982 I went to Europe again, this time to study the taxi industry. I had documentation from the taxi company that opened doors for me in all the main centres in Europe. Zurich was the first city to install a computer, able to receive and despatch jobs for the taxi drivers. I wrote a complete report of the new system and my acquired knowledge was to be published in the Taxi Journal back in Sydney. I continued travelling throughout Europe, talking to the management of the taxi industry in several capital cities. I documented the costs involved with buying each cab and the safety standards of each region. I covered all the finer details such as wages for the drivers, fees for the passengers, compulsory inspections for the taxi owner's vehicles and all applicable laws covering the taxi industry. Upon my return to Sydney, my articles were printed in monthly instalments for the readers of the Taxi Journal.

These days I am happy in my retirement, with much to keep me busy. I have my family; the children are grown up and married. I enjoy seeing the grandchildren and have time to enjoy my leisure. You may see me at the Czech club with my friends or in town at an ASX stock exchange meeting... or you may find me on the fairway at Cammeray Golf Club - FORE!

Bohuslav Šárka Cremorne

Ze srpnového loutkářského představení Lenky Muchové

KDE DOMOV HANY GERZANIČOVÉ? Bořek Šindler

Jaká to, proboha, jaká je to otázka! V Čechách je její domov, její jediný domov. Tuto ušlechtilou básničku znám již od počátku padesátých let, a nikdy jsem nemohl zapochybovat o tom, kde se ona cítí doma. Dovedla se probít nelehkým životem v Sydney, přivedla na svět a zdárně tu vychovala kupu dětí, a nakonec se přece jen probáslila do rodné Plzně. Svým srdcem Čechy ona neopustila, nemohla opustit nikdy.

Naše sokolská knihovna byla poctěna její novou a v republice vydanou knihou nazvanou „Poezie přírody aneb kde domov můj“. Bez otazníku. Všimněte si dobře, že bez jakéhokoli otazníku! Oba autoři této vzácné knížky jsou doma právě jen v Čechách. Nikde jinde, než právě v Čechách, v českém kraji. Hana Gerzaničová i Přemysl Líbal jsou oba vroucími vyznavači krás našeho českého domova. Na jejich knihu, jejich společné umělecké dílo, nelze pohlížet jinak než jako na oslavu krás naší rodné země. Umělecký fotograf, mistr hloubavého pohledu, Přemysl Líbal, dovede českou zemi líbat hloubavým pohledem, Gerzaničová ji líbá hloubavým slovem. Oba ji líbají vřelým srdcem. Líbal stvořil přenádherné fotografie české přírody – a přiznávám, že jsou to ty z nejkrásnějších fotografií české země, motivů našeho českého ráje, na něž jsem kdy kde patřil. K nim potom Hana Gerzaničová upletla své oslavné sloky v řeči vázané – a máme onu knižní vzácnost. „Kytice stromů v českém kraji travičku zlatem oblékají“ – tak uvádí básnička svůj podzimní motiv provázející obraz nazlátlého listí na jednom z Líbalových snímků... V úvodním slově básničky je to „dílo poezie přírody i slov pro všechny, kteří si snad ještě neuvědomují dar krásy naší české země, která je neopakovatelná“. Ba i pro ty, kteří si to uvědomují, dodal bych...

„Když za mnou přišla vynikající básnička a vzácná žena Hana Gerzaničová s nápadem abychom společně vydali knihu básní na mé fotografie na téma ‘kde domov můj’ jako oslavu naší krásné české přírody, ani ve snu mi nenapadlo, že se tento projekt uskuteční,“ prozrazuje nám Líbal ve svém úvodním slově. Nuže, projekt se uskutečnil a povstalo dílo krásy, dodejme. „Ó lípy české, žijte dál – pro české děti jiné! Kéž národ našich předků s vámi nezahyne...“ čteme pod snímkem s cestou vroubenou lipami. Již dlouho teď my Češi v zahraničí tušíme, že ti, kdo nežili po desítky let v odloučení od českého domova asi nikdy nepochopí, úplně nepochopí, nemohou prostě zcela postihnout utajený smysl otázky kladené v české národní hymně, ani plnou sílu, krásu i půvab obsažený ve slovech odpovědi. Přemysl Líbal to však svým citem a pohledem umělce přece jen pochopit dokázal. Hana Gerzaničová to má v srdci, a bude tu všechnu krásu domova jednou mít i v očích již zavřených...

Otevření Honorárního konzulátu ČR v Brisbane

Oficiální otevření Honorárního konzulátu České republiky v Brisbane s konzulárním obvodem na území státu Queensland se uskutečnilo 29. 9. 2011.

Do funkce honorárního konzula České republiky v Brisbane byl uveden pan Francis Edvard Carroll vedoucím ZÚ Canberra Hynkem Kmoničkem a vedoucím konzulátu Sydney Hani Stolinou.

Od 29. 9. 2011 HK Brisbane vykonává své konzulární funkce v plném rozsahu.

Kontaktní údaje:

Vedoucí úřadu: Francis Edward CARROLL

Konzulární obvod: Queensland

Adresa: Shop 6 “Wishart Square”, 290 Newnham Road, Wishart QLD 4122

Poštovní adresa: PO Box 6007, Upper Mount Gravatt QLD 4122

Telefon: +61 (0)7 3343 9522

Fax: +61 (0)7 3343 4299

Email: brisbane@honorary.mzv.cz

Úřední hodiny: dle domluvy

**Kino Ponrepo bude mít prázdniny od prosince do ledna.
TĚŠÍME SE NA SHLEDANOU V ÚNORU 2011.**

Hádkový koutek

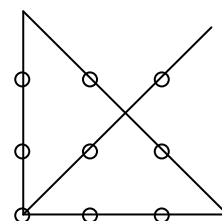
Tři řešitelé tentokrát potěšili mé srdce, protože vyřešili správně všechny tři hádanky: pan **Zdeněk Jiránek**, předseda Československého klubu v Jižní Austrálii, a opětně: pan **Oldřich Fiala** a pan **Richard Toman**.

1. Ve své poslední vůli farmář odkázal polovinu svého stáda koní nejstaršímu synovi, třetinu mladšímu a devítinu nejmladšímu. Kolik koní má každý z jeho synů zdědit, když je těch koní celkem sedmnáct?

Řešení: Na farmu přijel mladík na vraném bujném koni (*připomíná-li Vám to "Zlatý kolovrat", je to pouhou shodou okolností*), a vyřešil problém tímto způsobem: "**Přidám svého koně k vašemu dědictví. Máme tedy 18 koní: polovina je 9, třetina 6 a devítina jsou 2 koně; tedy celkem 17 koní. Nu, jeden kuň zůstal. Předpokládám, že nikdo nebude protestovat, když si svého koně v tomto případě vezmu zpět.**" Všichni byli s jeho řešením tak spokojeni, že mu přidali i přehršli gošů.

Pan Richard namítl, že farmářova poslední vůle je špatně formulována a snad neplatná (k vyjádření Dr. Šindlerovi), protože součet zlomků jen $17/18$. K tomu mohu jen podotknout: "No to byly zkrátka ty staré zlaté časy, kdy se lidé jen tak hned nesoudili." Pan Oldřich podotkl, že každý dostal více než odkázaný zlomek, tudíž by měli být všichni spokojeni!

2. Je dáno devět bodů jako v ilustraci napravo. Spojte těch devět bodů čtyřmi rovnými čarami, aniž byste zvedli pero z papíru. Čáry nemusí tvořit uzavřený obrazec, ale každým bodem musí vést alespoň jedna čára.

Řešení: Sledujte ilustraci napravo; začněte v pravém horním rohu.

3. Která prohlášení v dané tabulce byla pravdivá a která nebyla?

Řešení: Tabulka se mi sem prostě nevejde, takže jen ta odpověď: Nepravdivá tvrzení v tabulce jsou tři, a týkají se prohlášení pod čísly 1, 2 a 4. Tvrzení uvedené pod číslem 3 je proto ve své podstatě pravdivé. (Zde jsem použila slova pana Zdeňka.)

Dnešní hádanky:

První dvě jsou od pana Zdeňka Jiráňka, který je laskavě poslal na mou žádost v minulém hádkovém koutku. Doufám, že nezůstane jediný.

1. Kolik zaplatím za dva stejné automobily, když vím, že cena jednoho je 10 tisíc a půl automobilu? Pro ty, kteří neznají algebru, to není tak docela snadné.

2. Dva cestovatelé zabloudí v poušti a nemohou se shodnout kudy dál. Než se rozejdou, každý jiným směrem, chtějí se rozdělit o vodu, co jim zbývá v plné osmilitrové nádobě. Dvě další nádoby o obsahu tři a pěti litrů jsou už prázdné. Jak to udělají, aby každý z nich dostal přesně čtyři litry vody? Pouhý odhad nestačí, i když souhlasím, že přelévání vody v poušti je poněkud riskantní, když je to jediná voda, kterou mají. Ale rozejít za takových podmínek je ještě riskantnější...

Tahle třetí je z "Alba čtyřiceti hádkových karet", které jsem kdysi dostal jako nabídku od výrobce cigaret značky Brandon. Neuvěřitelné, co člověk nenajde ve starém haraburdí. Mají tam více zajímavých hádanek, které Vám předložím příště. Ale musím přiznat, že ty, co mají obrázky, se už v budoucnosti neobjeví...

3. Vysvětlete rodinné vztahy mezi otcem, matkou, synem, dcerou, bratrem, sestrou, bratrancem, sestřenicí, strýcem, tetou, synovcem a neteří, i když u stolu seděli pouzí dva muži a dvě ženy. Mají společného předka, ale nejsou mezi nimi žádné zákonu odporující pokrevní vztahy.

Maria Daňková
MariaDankova@gmail.com
Tel: (02) 9939 1031
Mob: 0448 893 788

K smrti unavený pes

Starý, velmi unaveně vypadající pes se mi nedávno zatoulal do dvora. Byl dobře živý a podle pěkného obojku a čistoty kožichu bylo zřejmé, že o něj bylo dobře postaráno.

Kývajíc přátelsky ocasem a s hloupým úsměvem, jaký umí jenom psi, přišel pokorně za mnou a nechal se pohladit po hlavě. Celý šťastný, že jsem ho neodmítl, se oklepal a sledoval mě domů.

Kráčel pomalu po chodbě, pouze očichal nabídnutý pamlsek, lehnul si na koberec do kouta a za chvíli už spal.

Po hodině spánku se postavil, oklepal, a znovu přátelsky přitom vrtě ocasem odkráčel ke dveřím. A já jsem ho pustil ven.

Příští den se vrátil, znovu mě pozdravil na dvoře, šel dovnitř na stejné místo a v koutě zase asi hodinu spal. Tohle se opakovalo po několik týdnů... Celý zvědavý jsem napsal a připnul mu na obojek kousek papíru se vzkazem „Rád bych zjistil, kdo je majitelem tohoto nádherného a milého psa a zeptal se, jestli víte, že skoro každé dopoledne váš pes přijde do mého domu a hodinu se tu vyspí?“

Následující den se pes přišel vyspat s odpovědí připevněnou na obojek: „Jmenuje se Rasty a žije v rušné domácnosti se šesti dětmi, dvě z dětí jsou méně než tříleté... Snaží se jenom odpočinout si a vyspat se. Mohla bych s ním zítra přijít i já?“

Citáty o mužoch niektoré menej, iné viac vydarené

Niektorí muži by aj odišli z domu, len keby sa vedeli pobaliť.

Keď varia muži, je to mimoriadne záslužná činnosť. Keď varia ženy, je to bežná domáca práca.

Muž si po príchode zo záhrady vždy umýva ruky. Zablatí umývadlo, mydlo, špongiu aj uterák. Je to dôkaz toho, ako usilovne pracoval celé predpoludnie.

Prečo sú muži lepší ako psy? Majú len dve zablatené nohy.

Mužská vášeň ku všelijakým mašinkám rozhodne nezahŕňa práčku.

Hlavný dôvod, prečo to ženy zriedka dotiahnu tak ďaleko ako muži, je to, že nemajú manželky.

Ktoré sú tri slovička, čo muž nikdy nevysloví? "Ja to urobím".

Pred sobášom je muž schopný zložiť ti k nohám celý život, po sobáši nie je ochotný ani zložiť noviny, čo prečítal.

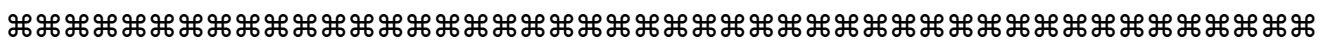
Muži sú ako pľuzgieri. Ukážu sa, až keď je práca hotová.

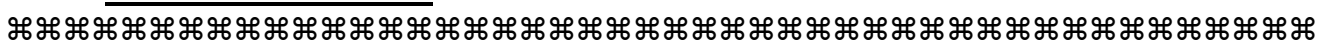
Moderné lieky sú hotový zázrak. Vďaka nim sa žena so zápalom pľúc môže postarať o muža s nádchou.

Všetky matky sú telesne postihnuté. Majú len dve ruky.

SOKOLSKÁ KNIHOVNA OTEVŘENA PRO PŮJČKY KNIH A VIDEOKAZET OD ÚNORA DO LISTOPADU VŽDY V PÁTEK VEČER OD 20 DO 21 HODIN. VOLEJTE RAYE ČERNÉHO tel 02 9451 4886 nebo PETRA ČERMÁKA tel 02 9981 4765

Zastupování zájmů v péči o seniory

National Aged Care Advocacy Program

Jaká práva mají příjemci služeb péče o seniory?

Všichni máme určitá práva, nehledě na to, kde žijeme či jakou míru pomoci vyžadujeme.

Žijete-li v domově či v hostelu, nebo jste-li příjemcem služeb pro seniory ve Vašem přirozeném prostředí, přináleží Vám určitá práva — včetně:

- práva kontroly nad vlastním životem, financemi a majetkem
- práva na zachování soukromí
- práva očekávat důstojné zacházení a náležitý respekt
- práva obdržet kvalitní péči odpovídající Vaším individuálním potřebám
- práva být informován o Vašich právech, péči, ubytování a o poplatcích
- práva stěžovat si a podniknout kroky na vyřešení problémů
- práva na zastupování Vašich zájmů

Kde hledat podporu pro Vás a pro Vaše práva?

Domníváte-li se, že Vaše práva nejsou náležitě respektována, může být zapotřebí podpory k tomu, abyste promluvili nebo abyste se postěžovali. Nezávislé služby zastupování zájmů, které Vám mohou pomoci, se nacházejí v každém státě a teritoriu.

Služby zastupování zájmů jsou organizace s bází přímo v komunitě a jsou financované australskou vládou v rámci celonárodního programu zastupování zájmů v péči o seniory. Služby zajišťované přes tento program jsou zdarma a zachovávají důvěrnost sdělených informací.

Co vlastně zástupci dělají?

Zástupce je někdo, kdo je Vám nablízku a podle Vašich pokynů hájí Vaše zájmy.

Zástupce si vyslechne to, co Vás tíží, dá Vám příslušné informace a mluví za Vás, přejete-li si to. Než podnikne cokoliv, požádá o Vaše svolení.

Zástupci mohou:

- podpořit Vás, abyste mluvili sami za sebe
- mluvit za Vás o tom, co Vás tíží s dodavateli a se zprostředkovateli služeb, např. s Radou pro vyšetřování stížností ohledně péče o seniory
- případně Vás mohou odkázat na jiné zprostředkovatele služeb

Co mohou služby zastupování zájmů učinit?

Služby zastupování zájmů mohou:

- poskytnout Vám informace o Vašich právech a povinnostech a o těchto Vás poučit
- podporovat Vás v rozhodování o věcech majících dopad na Váš život
- pomáhat Vám vyřešit problémy či stížnosti související se službami péče o seniory
- hájit práva seniorů v jednání s dodavateli služeb péče o seniory

Komu jsou určeny služby pro zastupování zájmů v péči o seniory?

Toto zastupování je k dispozici příjemcům služeb péče o seniory, jímž se dostává dotací australské vlády.

Patří mezi ně všichni ti, kteří:

- žijí v domově pro seniory nebo v hostelu
- dostávají 'CACP' péči (péči v domácnosti)
- dostávají flexibilní péči
- byli posouzeni týmem posuzování péče o seniory 'ACAT'
- dříve již dostávali služby péče o seniory, nebo
- zastupují zájmy příjemce služeb péče o seniory

Jak navázat kontakt se službami pro zastupování

Stačí zavolat bezplatnou Celonárodní linku pro zastupování zájmů v péči o seniory:

1800 700 600

Povšimněte si prosím, že hovory v některých hlavních městech a hovory z mobilů budou přeměrovány na alternativní telefonní číslo.

Další informace o zastupování zájmů a o právech v péči o seniory, včetně Stanov služeb, přibližujících standard služeb, který lze očekávat, jsou k dispozici na adrese:

www.health.gov.au/agedcareadvocacy

anebo na čísle

Informační linky péče o seniory:

1800 500 853

(celonárodní TTY servis - vyžádejte si **1800 500 853**)

ZASTUPOVÁNÍ ZÁJMŮ V PÉČI O SENIORY

Servis zdarma hájící práva příjemců služeb a zachovávající důvěrnost sdělených informací

Hovor zdarma 1800 700 600

Celonárodní program zastupování zájmů v péči o seniory je financován australským Ministerstvem zdravotnictví a otázek stárnutí populace.

Tento přehled informací byl připraven

Polsko-australským sdružením sociální výpomoci v rámci Programu partnerů v komunitě (CPP) použitím podkladových materiálů Ministerstva zdravotnictví a otázek stárnutí populace "Department of Health and Ageing".

Pro obdržení kopie původních dokumentů kontaktujte prosím:

(Celoaustralskou) informační linku Ministerstva zdravotnictví a otázek stárnutí populace "Department of Health and Ageing Aged Care Information Line (National)"

na telefonním čísle 1800 500 853
anebo navštivte internetovou stránku:

www.health.gov.au

Vondra čelí trestním oznámením kvůli vyznamenání Mašínů

www.parlamentnilisty.cz 27. 10. 2011 - *Ministr obrany Alexandr Vondra čelí několika trestním oznámením kvůli vyznamenání bratří Mašínů. Oznamovatelé dávají Vondrovi za vinu, že udělením vyznamenání a také svými výroky na obranu činů protikomunistické odbojové skupiny bratří Mašínů prakticky schvaluje trestný čin vraždy.*

V zákoně se doslova píše, že hrozí až roční vězení tomu, kdo veřejně schvaluje spáchaný zločin nebo kdo veřejně vychvaluje pro zločin jeho pachatele. Rovněž na rok za mříže pak může jít i ten, kdo pachatele nebo osobu jemu

blízkou odmění nebo odškodní za trest.

Dozorový státní zástupce Ladislav Malovec již prý případ postoupil pražské kriminálce, aby podle jeho slov pět či šest podání začala vyšetřovat. "Zatím se v té věci ještě nijak nerozhodlo. Úkony trestního řízení ještě zahájeny nebyly," řekl deníku Právo Malovec.

Vondra o oznámeních na svou osobu ví. "V zásadě to nemění můj názor na to, že akt ocenění skupiny bratří Mašínů byl důležitý a správný. Samozřejmě odmítám, že bych schvaloval jakýkoli trestný čin," řekl. Dodal, že partyzánský odboj není možné posuzovat ve světle dnešní doby. Odmítl komentovat, zda už byl v této věci podávat vysvětlení na policii.

Josef a Ctirad Mašínové byli vyznamenáni nejvyšším českým vojenským vyznamenáním Zlatá lípa v den pohřbu Ctirada, kterému bylo uděleno in memoriam. Pohřbu v americkém Clevelandu se vedle Vondry zúčastnil také český velvyslanec v USA Petr Gandalovič. Vyznamenání Zlatá lípa uděluje ministr obrany Čechům i cizincům, kteří se "významně zasloužili o ochranu základních lidských práv a svobod".

SOBOTNÍ VOLEJBAL-SATURDAY VOLLEYBALL LISTOPAD-NOVEMBER 26 PROSINEC-DECEMBER 10

VOLEJTE MARTU – RING MARTA 9130 6781

SBS RADIO

Vysílá v češtině každý čtvrtek ráno od 9 do 10 hodin Sydney FM 97.7 a AM 1107 a Canberra FM 105.5; v češtině každou neděli od 21 do 22 hodin a ve slovenštině od 22 do 23 hodin na celonárodním okruhu na vlnách:

Adelaide	FM 106.3	Brisbane	FM 93.3	Canberra	FM 105.5
Darwin	FM 100	Hobart	FM 105.7	Melbourne	FM 93.1 a AM 1224
Newcastle	AM 1413	Perth	FM 96.3	Sydney	FM 97.7 a AM 1107
Wollongong	AM 1485	Young (NSW)	FM 98.7		
Slovensky:	Adelaide	FM 92.9	nedeľa v 9.00 hodin		
	Brisbane	AM 1053	utorok o 13.30 hodin		

Vousy na loket a člověk na píd' (Z Polsky) Edgar Dutka (Z knihy Dvanáct nejkrásnějších pohádek, Mladá fronta Praha 2009)

Lidé jsou takoví i makoví, ba i tvarohoví a povidloví, někteří jsou kyselí jak nezralý rybíz či zimní jabka v létě, někteří nosí v sobě tvrdou pecku, jiní jsou červy prožraní až hanba. Prostě každý jsme uvnitř jiný a to se vždycky pozná až při lámání chleba. Kdo si ulomí velký kus a jiným nedá, je nenažranec, kdo však čeká, až mu jiný ulomí, dostane, co zbude - pro žebráka žvanec. To pochopil i František Nejezchleba z Podbrdská, ale skoro až na konci pohádky. Ale lepší někdy než nikdy.

Sotva se vydal na cestu do světa, hned na kraji lesa potkal junáka urostlého, jako byl on sám. A ten bratřík drtil v dlani kameny na prášek, takovou měl sílu. Ale když se Franta s ním poměřil, vyhrál. „Drtit kámen v dlani není všechno, brachu.“ Podali si ruce a dohodli se, že půjdou spolu. Sotva přešli přes hřeben (a to je i pro kulhavého malá procházka), potkali Třetího. I ten byl pěkně rostlý a zrovna křivé stromy v lese narovnával a rovné křivil, takovou měl sílu. Franta mu podal ruku na znamení přátelství a ten valibuk s Frantou praštil o zem, až to v něm zachrastilo jako v pytli plném ořechů. Jenomže to už byl na zemi i ten vejta a se zkroucenou paží za zády prosil Františka o milost.

„Příště si rozmysli, než něco uděláš, sic napraví tě ruka Páně,“ povídá Franta přátelsky. „Tentokrát to byla ruka moje, která boháčům louky kosou kosila, vidlemi hnůj kydala a pytle obilí mi na plece házela.“

„Kam jdete, hoši?“ zeptal se Třetí, když se oprášil.

„Jdeme tam, kde je líp.“ „A kde to je?“

„To se teprve uvidí!“

„Tak já jdu s vámi.“ A šli. A pořád lesem. Až třetí den objevili v lese chatu. Z komína se nekouřilo, tak usoudili, že tam nikdo nebydlí, a protože byl podvečer, rozhodli se, že tam přespí. Když ani ráno nikdo nepřišel, řekli si, že zůstanou - dva vždycky půjdou na lov a třetí uvaří všem oběd a každý den se budou střídát. Dohodnuto. Franta s Třetím vyrazili na šoulačku po lese a Druhý, který kamení na prach v dlani drtil, rozdělal oheň a jahelnou kaši zrovna dovařil, když vtom - kde se vzal, tu se vzal - stál u něho plešatý skřítek. Jen na píd' velký, ale s kozí bradkou na loket a to hezky pichlavou jako jeho očka, která musel přivírat, aby jimi všechno živé nepopíchal. Nasliboval Druhému, co by jen ráčil, když mu dá ochutnat kaše, jenom špetku špetčku. Druhý, jak byl silný na těle, tak byl slabý na duchu, nepoznal plešatého trpaslíka s bradkou, všech zlých skřítků futrál, kdekdto ho znal. Jeho slovo nestálo ani za fajfku močky, to přece každý věděl. Skřítek udělal Chlamst! a bylo po kaši. „Jestli pípneš, že jsem tady byl, tak tě svou kozí bradkou dodatečně probodnu. A že nebudeš první! Tady mí podepiš mlčení!“ zapištět skřítek a byl pryč. Jen zelený smrad po něm zůstal. Druhý se zastyděl, že pidimuži naletěl, a rychle chtěl kaši znovu uvařit, ale nebylo z čeho a dva braši už byli ve dveřích. „Cos tady dělal, že ani voda v hrnci nebublá?“ mrzeli se ti dva. Prý dřevo je mokré.

Druhého dne šel Franta na šoulačku s Druhým a zase Třetí, který křivé stromy rovnal a rovné křivil, měl za úkol uvařit všem oběd - houby na houbách, které včera přinesli. Hezky je podusil a okořenil, jenomže situace se opakovala. Plešatý skřítek žadonil o kousek kousilínek, jen olíznout lžici, to přece nikdo nepozná. Valibuk slevil a Chlamst! bylo po houbách. „Jestli pípneš, svou zrzavou bradkou tě veskrz probodnu! Tady to podepiš.“ A byl pryč. A hoši ve dveřích! I Třetí se skřítko bál prozradit. Jako by nevěděl, že kdo se sčuchne se zlem, je ho také kousek. A to všem už rácky kručelo v břiše.

Třetí den šel Druhý s Třetím do lesa a na Frantovi bylo, aby uvařil. Konečně kus masa upekl, aby síly obnovili. A už tu byl zase malý plešounek a loudil. Ale Frantu neobloudil. Skřítek vyhrožoval, že ho kozí bradkou probodne a nebude první! Jak se napařoval a svou kozí bradku na Františka vystrčil, ten ho za ni hbitě chytil, vyvlekl ho z chaty, a aby se zloduch nevrátil, do stromu mu bradku zaklínoval. Ten den se konečně všichni tři pořádně najedli a po obědě Franta vyzval druhy, aby vyšli z chaty, že jim ukáže toho, kdo jim podvkráté uvařený oběd snědl. Neukázal. Skřítek byl pryč. A strom, v němž měl skřítek vousy uvězněny, byl také pryč!

„Nejmíň sto skřítků mu muselo pomoci! Někde tady jsou,“ povídá František. „Podívejte! Nechali za sebou klikatou čáru v listí, jak táhli ten kmen. Jdeme!“

Všichni tři sledovali stopu v suchém listí i v měkké lesní půdě až k velké hluboké, bezedné jámě, spíš propasti. Upletli silný provaz a dva statní jonáci spustili Františka dolů až na dno. Předtím se domluvili: až Franta dvakrát za provaz zatahá, jeho druzi jej hnedle nahoru vytáhnou.

Páni! Kdo mohl vědět, že se spustil do jiného světa, a kdo o světě skřítků Estébáčků vůbec něco věděl? Jen se o něm šuškal, že kdesi je a je tam krásně. Všude zameteno, chodničky bílým pískem vysypané, tráva posekaná jako v zámecké zahradě... Na skále stála pěkná montovaná chaloupka a před ní se na sluníčku vyhřívala velmi pohledná panna. Když se jí František zeptal, zda neviděla malého plešatého skřítků s vousy zaklíněnými v kmenu stromu, ukázala na chaloupku za sebou. „Ale neradila bych vám, abyste tam vstoupil,“ řekla. „Taťka se cuká vzteky. Má bradku zaklíněnou v kmenu stromu.“

„Nechte to na mě,“ řekl Franta. Jenomže když ho skřítek uviděl mezi dveřmi, skočil i s kmenem pod stůl a šup, zmizel v jiné černé díře. František neváhal a šup tam za ním. Šlo to jako po skluzavce. Propadl se kamsi do nižšího patra, kde opět na malebné skále stála montovaná chaloupka jako z katalogu firmy Neckermann a před ní opět seděla panna, skoro stejně krásná, možná ještě krapet krásnější, než ta o poschodí výš. Prej: „Nechodte dovnitř, mladý muži, generalisimus vás ze vzteku zabít nechá. A to přinejmenším!“ Ten loudil je ke všemu generalisimus? pomyslel si Franta, rozrazil dveře, aby skřítko chytil pod krkem, ale ten opět nečekal a skočil i s vousy ve stromu do díry pod stolem, což byl nejspíš únikový východ, pokud by Estébáčkům teklo do bot. Avšak František opět bez váhání skočil za ním tou dírou pod stolem, ačkoliv na stole byly zrovna přichystány roztodivné lahůdky: růžový kaviár, plátky jesetera, ruské mražené a pečené medvědí tlapy, prostě nevídané pochoutky. Divné móresy mají tihle pořouchlí skřítki: lidem schramstnou i chudou večeri, a přitom si všeho mohou dopřát vrchovatě! pomyslel si František. Panna na třetím podzemním patře, celém prozářeném horským slunkem, s malovanými bílými obláčky na sytě modrém nebi, byla ze všech nejkrásnější! Jako by se zrovna vrátila z Mallorky, na sobě zářivě bílé plavky, dlouhý šamponovaný vlas a na nose slušivé brýle proti slunko, že by Okula Nýrsko? Zdálo se, že krasavici návštěva Františka přímo rozradostnila.

„Říkáte skřítek Estébáček s bradkou a kusem stromu pod paží? To je náš tať. Nevím, jestli vás přijme,“ řekla panna a přehodila si nohu přes nohu. „Zkuste to. Strom na konci přiskřípnuté bradky ho velmi rozladil. Už si bradku skoro celou vzteky vytrhal. A že je na ni tak pyšný!“

„Nebojte se, slečno. Ušetřím ho všelikého trápení,“ řekl František, popotáhl si kalhoty, vešel do domku a pněm stromu na konci bradky skřítko rozmázl o zeď jako štěnicí. Pod stolem už další díra nebyla.

Do místnosti vešla ta panna v plavkách, a když uviděla Frantovo dílo, odhodila brýle proti slunko a řekla vděčně: „Díky, hrdino. Na tebe jsme se něco načekali! Ale teď pospěšme, sic se tu zjeví roj vzteklých skřítků, kteří nás bez soudu stáhnou z kůže, to si piš.“

Prolezli jednou i druhou dírou vzhůru. Dvě holky z vyšších pater se k těm dvěma uprchlíkům rády přidaly a za chvíli už byli všichni čtyři u provazu. František hnedle dvakrát za něj zatahal a Druhý s Třetím, svalovci k pohledání, lehce vytáhli všechny tři panny z hluboké jámy nahoru, zpátky na boží svět. Ale jak je postupně vytažovali, hned se o každou poprali: „Ta je moje!“ - „To zrovna! Až naprší a uschne!“ - „Chceš jednu osolit?“ A báb báb, už si vzájemně kosti lámali a modřiny v obličejí dělali.

Poslední se na provaz přivázal František, dvakrát škubnul provazem, dal smluvené znamení, a už i jeho Druhý s Třetím vytažovali z bezedné jámy nahoru. A najednou Kadla (ten Druhý se jmenoval Kadel) napadla velice podlá myšlenka: „Když Frantu vytáhneme, určitě si vybere tu nejhezčí z panen a na nás se dostane, až co zbude!“ Víc nemusel říkat, jen na sebe ti dva urostlí křiváci mrkli a jako na povel pustili provaz. František padal, padal, až opět dopadl na samé dno jámy, zpátky do světa skřítků Estébáčků. Naštěstí si nic nepolámal, ale jak se z toho dostat nahoru na svět, taky nevěděl.

A to se již ze všech stran rojili rozčilení skřítki v zelených bundokošilkách, začali bezhlavě hledat svého plešatého Vůdce se zrzavou bradkou. Naštěstí mezi na povely uvyklými skřítky, nyní bez velkého-malého kormidelníka, panovalo naprostě bezvládní

a tam, kam se hnul jeden, hned se hrnuli všichni. A protože domeček na skále měl jen malá dvířka, chvílku to trvalo, než v něm všichni zmizeli. František si spočítal, že nemá moc času: skřítky se spustí až dolů, do nejnižšího patra, ale když zjistí, že jejich generalisimus leží bradkou vzhůru jako v mauzoleu, budou úprkem prk šplhat opět nahoru, vyrojí se z domečku a rovnou k šachtě, kde si František po tom pádu masíroval pohmožděná záda. Mohl se se skřítky utkat, sil měl dost, ale když jsou něčeho davy a navíc takových zlodoušků, z nichž každý zvlášť byl cvičen dobré lidi mučit, je lépe si to dobře rozmyslet. Vítězství nad davem je vždy nejisté. I kdyby to byly jenom neškodné psí blechy. Na vymyšlení nějakého chytrého plánu nebyl čas. Jeden bundokošiláček už Františka zahlédl a volal na ostatní.

Františkovi nezbylo, než se v šachtě vzepřít - na jedné straně nohama, na druhé rukama - a tak krůček za krůčkem naležato ručkovat vzhůru na svobodu. Kdyby neměl sílu, kterou měl, nebo šachta byla širší než on vysoký, nikdy by se nahoru nedostal. Poslední metry se už chytal i kořenů pampelišek. Když se podíval dolů pod sebe, viděl skřítky, jak vysouvají vzhůru hasičské žebříky a chvatně chystají vodní děla, zatímco četa s foukačkami střílela po Františkovi loňským hrachem a rýží.

Nahoře se dva svalnatí pitomci ještě pořád rvali o nejkrásnější pannu a ani si nevšimli, že z jámy vylezl jejich druh, o kterém si mysleli, že ho navždy vyloučili ze hry. František se s nimi nemazlil. Nečekaně chytil oba za krk a jako s činely v opeře dvakrát třikrát s nimi bouchnul o sebe, až těm dvěma ještě dneska bimbá v uších. Nicméně měli pravdu, pobratřenci! František si vzal za ženu tu nejkrásnější ze tří. Ale i ty dvě zbylé fešandy se dobře vdaly. Zjistilo se, že onen skřítek na píd s bradkou na loket vůbec nebyl jejich táta, přinutil je, aby mu tak říkali: Tatičku sem, ty náš tatičků tam. Pidimuž nebyl jen zlý, ale jak to u takových hrdopýšků bývá, i směšně ješitný. Dobře mu tak, generalisimovi.

Česká příjmení Divad (temere.com) 9. 01. 2005 (Pokračování)

Od písmene B je příjmení **BLAŽEK** druhým nejčastějším a mezi českými příjmeními je na 30 místě a v našich zemích žije téměř 17.000 lidí s tímto příjmením. Z lidí, kteří se stali známými z titulu jejich profese, jmenujme Jaroslava Blažka, kameramana filmu Batalion, Otto Blažka, grafika a uměleckého knihvazače, který byl více známý v zahraničí než doma, známého dramatika, autora scénářů Starci na chmelu a Třetího přání Vratislava Blažka, malíře Jana Blažka, malujícího zejména krajinu Slovác-ka, Jiřího Blažka, tanečníka a choreografa, dále levicového učitele popraveného nacisty Oldřicha Blažka, bývalého ministra za socialismu Vladimíra Blažka a režiséra krátkého filmu se stejným jménem i příjmením Vladimíra Blažka.

Nelze zapomenout ani na Zdeňka Blažka, hudebního skladatele a hudebního kritika, profesora university v Brně, brankaře pražské sparty Blažka a v neposlední řadě i na Blažka z Borotína, husitského hejtmana, který ovládl kraj kolem Trnavy.

Ze rčení, které se týkají jména Blažek je asi nejznámější „To povídej starý Blažkový“. Jak toto slovní spojení a na čí popud vzniklo dnes nikdo neví. Možná že třeba právě tak, jako „fičák“, které do českého jazyka zanesl Emil Zajac z reality show VyVolení. Ale že to je úsloví známé, svědčí i popěvek: „Rouhala se Blažková, rouhala se Bohu, Bůh jí za to potrestal, potvoru, zlámala si nohu“ který tak mistrně interpretoval nezapomenutelný herec, klaun a filozof Jan Werich. Ale jsou známá i běžná rčení, jako „obléká se jako stará Blažková“. V prvním případě o staré Blažkové znamená, že nemluví pravdu, v druhém případě, že se obléká nevkusně, staromódně, nevhodně. Ze staročestiny pak je ještě jedno úsloví na toto téma a to „Jest Blažkovi za čepici dlužen“, což v překladu vlastně znamená, že dotyčný je potrhlý, že je blázen. Místně známe Blažkov, jeden je u Českého Krumlova, druhý na Náchodsku a třetí u Žďáru nad Sázavou.

Možná že nevíte, že s příjmením Blažek souvisí i z maďarštiny přijaté Baláš, z němčiny Blaške (Blaschke), Blas z řeckého Blasios, či Blasius. Ale odvozenin od příjmení Blažek je mnohem víc jako Blaško, Blaťák, Blažik, Bláž, Bláže, Blažej, Blažec, Blaženka, Blažiček. Blažků a mnoho dalších.

Příjmení Blažek je zařazováno do kategorie, která zahrnuje jména utvořená z křesťanských jmen. Základem je české osobní jméno Blažej, které bylo odvozeno z řeckého

Blasios. Svatý tohoto jména byl mučen a stát (mečem prosím, nikoli alkoholem) v r. 316. Tento svatý je pokládán za patrona tkalců a lékařů. Udánlivě ve své době prý vynikal právě v těchto profesích. Někteří jazykovědci pak poukazují, i když asi ne se správnou argumentací, že obsah jména je spojený s nějakým postizením, souvisejícím s vadou řeči, nebo dokonce s pojmem nešikovnosti a neobratnosti.

První třetinu našich nejčastějších příjmení již jsme si na stránkách „temere“ popsali a dnes tedy začneme s druhou třetinou nejčastějších příjmení v Čechách, na Moravě i ve Slezsku. A tím prvním je **KŘÍŽ**. Příjmení Kříž je tedy 31. příjmením v pomyslném žebříčku a je šestým nejčastějším příjmením od „K“. V České republice je přes 16.000 lidí nesoucích toto příjmení. Ze známých lidí lze jmenovat jednoho ze zakladatelů Betlémské kaple, jakéhosi Kříže, který zemřel r. 1423 a byl bohatým pražským kupcem a měšťanem.

Z odborné literatury známe i Čecha Augusta Karla Kříže (1814 – 1886), který byl generálem perského šacha a který založil vojenskou akademii v Teheránu. Známým by také mohl být malíř krajinář Jaroslav Kříž, který však vynikl i jako malíř zátiší. Spišovatel a scénárista Ivan Kříž a nezapomenutelný „student“ Šafránek ze známé tetralogie o „básnicích“ Pavel Kříž jsou známi v souvislosti s filmovým uměním a neměli bychom zapomenout ani na Ladislava Kříže, atleta, mistra Evropy ve štafetě na 4x100m.

Slovo kříž se pak objevuje velmi často v příslovích a pořekadlech jako „udělat nad někým kříž“ nebo „bát se něčeho, jako čert kříže“. Známé je i krajové „nepřeložit přes kříž stéblo“, což znamená být líný. V běžné mluvě je ustálené i rčení „křížem, krážem“. Známý je také význam „křížák“ jednak pojmenování pro účastníka křesťanských výprav proti Arabům, ale i proti husitským Čechům a druhá jako pojmenování pro našeho největšího pavouka s charakteristickou kresbou na hřbetě. Kříž se také říká partii těla v dolní části páteře, známe i křížovou cestu v křesťanské liturgii. A i v názvu jedné mezinárodní organizace nalezneme slovo kříž spojené se slovem Červený. Jižní kříž je pak nejznámější souhvězdí jižní hvězdné oblohy a neměli bychom zapomenout ani na neblaze proslulou nacistickou svastiku nazývanou hákový kříž. Známý je i román A. Seghersové z období nacismu „Sedmý kříž“.

V místopisných názvech se slovo kříž vyskytuje poměrně často a to v názvech obce jako Svatý kříž, Újezd u Svatého Kříže u Domažlic, o v odvozeninách slova kříž, jako jsou Křížanky, Křížanov, Křížanov, Křížanovice, Křížany, Kříženec, Křížov, nebo Křížová. Na Českomoravské vrchovině pak je i Křížanská vrchovina, třikrát se objevuje i název Křížová hora, u Loun jsou Křížové vršky, u Náchoda pak Křížový vrch. Pokud se týká vody, pak můžeme jmenovat údolní přehradu Křížanovice s plochou přes 31 ha, Křížový rybník u Břeclavi a jistě bychom našli další místopisná jména spojená se základem slova kříž.

Z příbuzných a odvozených příjmení lze jmenovat Kříža, Křížák, Křížan, Křížánecký, Kříženecký a další, z nichž jmenujme alespoň českého Edisona, jak byl ve své době nazýván František Křížík, vynálezce obloukové lampy anebo Pavel Křížkovský, český skladatel, sbormistr a učitel Leoše Janáčka.

Příjmení Kříž patří do kategorie podle původu, bydliště nebo dějů. Mohl jej dostat tedy ten, kdo se přestěhoval z místa s názvem, jež souvisí s křížem, kdo bydlel poblíž nějakého významného kříže, vztyčeného na paměť nějaké události (viz např. motorest u Devíti křížů při dálnici z Prahy na Brno). Mohl také bydlet v domě, jež neslo domovní znamení s křížem, které bylo ve středověku, kdy se příjmení tvořila, velmi časté, nebo dokonce kdo často opakoval stejná úsloví jako třeba „bolí mne v kříži“ či „já s ní mám ale kříž“. Příjmení Kříž však mohlo vzniknout i pro toho, kdo se často křížoval, či nosil třeba kříž v procesích, která byla dříve tak častá.

Občas se objeví v tisku v „zajímavostech ze světa“, že nejčastějším příjmením na světě je příjmení ať již ve formě Kovář či Schmidt, Šmíd, Smith, Kovac a další. Tvrzení je to dosti odvážné, neboť nikdo ještě nespočítal příjmení v Číně, která by jistě dokázala ovlivnit jakékoli statistiky. Nicméně tedy berme za bernou minci, že příjmení **KOVÁŘ** ve všech jeho formách je velmi časté a věnujme mu tedy několik řádků.

Příjmení Kovář je 32. nejčastějším příjmením a 7. příjmením od písmene „K“. V Čechách na Moravě i ve Slezsku je evidováno přes 15.500 lidí s tímto příjmením. Řekněme si tedy něco o významných lidech, nesoucích toto příjmení.

Jmenujme Emanuela Kováře (1861-1898, který byl etnografem a lingvistou a jedním z organizátorů Národopisné výstavy československé v r. 1895. Dále můžeme jmenovat Františka Kováře (1888-1969) českého filosofa a profesora Husovy evangelické bohoslovecké fakulty, Neměli bychom zapomenout ani na Oldřicha Kováře (1907-1967), operního pěvce a člena Národního divadla v Praze, nebo Zdenka Kováře, českého sochaře a průmyslového výtvarníka.

Slovo kovář se objevuje i v pořekadlech a příslovích, běžně užívaných v hovorové češtině, jako např. „raději hned ke kováři, než ke kovářičkovi“, nebo „kovářova kobyla a ševcova žena chodí bosy“. Ekvivalentem „komu není shůry dáno, v apatyce nekoupí“ pak je „komu pán Bůh nedá, kovář nenakuje“. Známá je i báseň Svatopluka Čecha „Lešetínský kovář“. Z místopisných názvů pak jsou to Kováry u Kladna, nebo Kovářov u Českého Krumlova nebo v okrese Chrudim, Karlovy Vary, Olomouc, Písek, Přerov. Známe také místo zvané Kovářová u Žďáru nad Sázavou, Kovářovice na Praze-východ, nebo Kovářská u Chomutova. Z vyvýšenin pak v okrese Písek je to Kolářovská vrchovina, nebo u České Lípy Kovářský vrch.

Velké množství je pak odvozenin od příjmení Kovář, ať už je to Kovač, Kováček, Kovačič, Kováčik, Kovačka, Kovák, Koval, Kovalčík, Kovařík, Kovanda, Kovánek, Kovanic, Kovarik, Kovarčík, Kovařin, nebo Emil Kovařík český architekt, či nezapomenutelný herec František Kovařík, či herečka Jana Kovaříková. Neměli bychom zapomenout na Karla Kovařovice, českého dirigenta a hudebního skladatele, Kovářů a mnoho dalších. Stačí jen nahlédnout do kteréhokoli telefonního seznamu.

Příjmení Kovář patří do kategorie jmen podle stavu a zaměstnání. Tato jména se tedy dávala především pracovníkům tohoto prastarého řemesla, kteří však nevykonávali jen řemeslo v dnešním pojetí slova smyslu, ale v době, kdy se jména tvořila, zastávali i funkce zubních lékařů a dentistů i když jen ve formě trhání zubů asi pro jejich sílu a že měli kleště. Samozřejmě, že příslušné jméno mohl dostat i přistěhovalec z míst, které bylo odvozeno od kovářského řemesla, nebo i z míst, kde bylo domovní znamení, jež mělo cosi společného s kovářstvím, či jeho náradím. Zajímavý je i význam slova kovaný, odvozený jistě od slova kovář. Znamená to někoho, kdo je znalý věci, obeznámený s ní a dalo by se jistě užít pro tento význam i vysvětlení jako ortodoxní, tedy pravověrný. Tento výraz byl užíván často v době nedávno minulé, kdy jsme jistě znali i „kované“ soudruhy, kteří v příslušnou dobu se obrátili „na obrtlíku“, převlékli kabát a stali se „kovanými“ odpůrci oné doby minulé (pan Tlustý z ODS a jiní a jiní). Prostě „kam vítr – tam plášť“!

Pro zajímavost je nutné uvést, že i když je obecně udánlivě Kovář nejčastějším příjmením, podle profese není tomu tak doopravdy. Nejčastějším příjmením podle profese u nás je Krejčí, po něm Kolář a pak teprve Kovář, za nímž následuje Kadlec, pak Mlynář včetně německého Miller.

Ve druhé třetině nejčastějších příjmení u nás se nachází příjmení **ŠIMEK**. Je také nejčastějším příjmením od „Š“. V Českých zemích je přes 15 tisíc nositelů tohoto příjmení. Z význačných lidí, dnes bychom mohli použít tak populární písmena V.I.P. můžeme jmenovat autora pomníku Josefa Jungmanna v Praze Ludvíka Šimka (1837–1886), dále vypravěče, herce a satirického glosátora politické situace, nedávno zesnulého Miloslava Šimka. Ze sportovců pak bychom neměli zapomenout na držitele stříbrné medaile z OH, vodního slalomáře Miroslava Šimka. Významným archeologem a profesorem University v Brně byl i Emanuel Šimek (1883-1963) a za zmínku stojí i romanista, propagátor francouzské literatury a překladatel Otokar Šimek (1878-1950).

Výklad příjmení Šimek vykládají jazykovědci jako malý Šima, nebo malý Šimon. Toto příjmení tedy patří do kategorie těch, která jsou odvozena ze jmen křesťanů (osobních). Výklad říká, že je linie jmen Šima, Šimek, Šimeček či Šimáček. Základem však bude patrně křesťanské jméno Šimon. Toto jméno nalezneme již v „knize knih“ Bibli, kde se hovoří o jakémsi Simonovi, kouzelníkovi, který přiložením ruky léčí... a odvození od jména Šimon nalezneme i ve spise Mistra Jana Husa „Výklad víry“, kde se praví, že „...lidé kteříž nezřízeně duchovní věc za tělesnou chtějí kupiti jsou šimáčekové“. Jméno Šimon je počestlé latinské slovo Simon, které však vzniklo z řeckého Šimhón. A jazykovědci dnes dospěli k názoru, že tento výraz je výrazem pro slyšícího, naslouchajícího, tedy toho, kdo naslouchá. Vysvětlovalo by to i proč tak byli pojmenováni i dva apoštolové Ježíše Krista a to Šimon rybář, který později získal jméno Petr. Podle Bible Kralické se to stalo následujícími slovy: „Ty jsi Šimon, syn Jonášův, ty

budeš slouti Kéfas. Kéfas je aramejsky skála a to přeloženo do řečtiny znamená petros a z toho analogicky pak Petr. Druhým apoštolem byl Šimon, který si své jméno ponechal, nebo lépe mu bylo ponecháno a který má svátek v den, kdy se zrodila i naše republika. Tento apoštol, Šimon Kananejský se připomíná v podobenství, že když na svatbě v Káni Galilejské docházelo víno, proměnil Ježíš Nazaretský vodu ve víno. Od té doby se takový zázrak již nestal, naopak, v mnohých restauračních podnicích mění víno ve vodu. Ale to už není zázrak, to je realita dnešní doby.

V některých dialektech znamená slovo šimek opeřeného „proletáře“ našich ulic, obyčejného vrabce a v okolí Frýdku-Místku pak dokonce slovo šimek znamená darebáka.

(Pokračování)

PERLY A PERLIČKY – sokolské i nesokolské

V říjnu také uspořádal **Sokol Sydney** ve svém Národním domě **důstojnou oslavu českého národního svátku**. Po slavnostním proslovu bratra Pšeničného pohovořil i oslavě přítomný český konzul, a přítomné hosty oslovil i pan páter Šimek, právě přibývní z České republiky na měsíční pobyt v Sydney. Místnost byla opět díky úsilí našeho starosty bratra Jendy Jelínka velice vkusně a důstojně vyzdobena a jemu i všem, kdo se zasloužili o zdárný průběh říjnové oslavy, náleží naše uznání a vděk za vzorně vykonané přípravy i provedení. Jako „master of ceremonies“ působil se vši svou pořadatelskou jistotou bratr Petr Čermák. Slyšeli jsme i zahrání celé někdejší československé hymny. Kuchyňskou obsluhu a vzorné zařízení všeho stolování nelze pochválit jinak než jako vynikající ukázkou toho, v čem by se snad mohlo zdárně pokračovat.

Smutná zpráva o skonu jednaosmdesátiletého **Radka Mašina** v americkém Clevelandu dává opět další podnět k úvaze o významu jeho odvážného úniku počátkem padesátých let z našeho někdejšího komunistického protektorátu do západního Berlína. Jak víme, Ctirad Mašín a jeho mladší bratr Josef se třemi českými kamarády se odvážně pokusili prostřílet se z Čech do americké zóny a během jejich dobrodružného úniku přišlo o život několik Čechů a několik členů po zuby ozbrojené východoněmecké Volkspolizei, když na území východního Německa chlapce honily stovky ozbrojenců. Byl to fantastický kousek odvahy. Světová veřejnost sledovala průnik českých odvážlivců se zatajeným dechem a nebylo nouze o zasloužený obdiv a upřímnou chválu. V českém exilu tehdy nikoho ani nenapadlo zapochybovat o významu onoho hrdinného počínu udatných mladíků, kteří odmítli nečinně vězet v zajetí komunistického Československa. Nikoho z nás by tu nebylo vůbec ani napadlo zapochybovat o náležitosti jejich činu probít se na svobodu. Potom však čas oponou trhnul a změněn svět! Nejdříve nějak ti Havlovi sameťáci a pak i ti ostatní sametoví výborníci se začínali nechávat slyšet, že bratři Mašínové byli vlastně jen obyčejnými vrahy, že hrubě narušili svými zločiny lidovědemokratický pořádek atd. atd... Otec bratří Mašínů, ruský legionář, důsledný odpůrce německé okupace, také během války porušil protektorátní „pořádek“, a jako jeden z odvážných odpůrců německé zlovůle zaplatil svůj boj proti okupantům vlastním životem. Jeho synové, vedeni vzorným příkladem svého otce, odmítli poslušně mečet s pevně ovládaným domácím stádem a probili se na svobodu. Za takové hrubé porušení komunistického řádu jsou tudíž dodnes doma úředně pokládáni za zločince... Matka bratří Mašínů nakonec podlehla následkům bolševického věznění, a jejich sestra byla po léta vystavována nevůli režimu samospasitelů.

Konzulát ČR v Sydney informuje, že ve středu 7. 9. 2011 se ujal funkce **nový vedoucí úřadu pan Hani STOLINA**. Současný konzul pan Pavel PÍTEL po ukončení svého čtyřletého vyslání v Austrálii odjel zpět do České republiky 9. 9. 2011 a rád by touto cestou poděkoval za podporu a spolupráci všem krajanům a ostatním zúčastněným, které se mu dostávalo během jeho působení v Sydney.

Jestliže souhlasíme s **názory prezidenta Klause** o globálním oteplování a o šikanách Evropské Unie, neznamená to ještě náš souhlas s některými jeho jinými názory. Jednou z prezidentových koncepcí, kterou je nezbytně nutno vzít v potaz, je jeho pohled na protikomunistický exil. Ve svých doma uveřejněných Zápiscích z Austrálie se prezident Klaus také zmiňuje o svém letošním červencovém setkání s krajany v našem Národním domě v Sydney – a ten je mu prostě jen „sokolovnou“. Právě, že v té sokolovně byl roku 1991, přesně na den, před dvaceti lety, 23. července, a že „tehdy jsme si moc nerozuměli“. Pak pokračuje: „Bylo to krátce po pádu komunismu a já si dobře vzpomínám, že chtěli slyšet, že byli velkými bojovníky proti komunismu, že se mu pomstili tím, že ho opustili a že by za to měli být naším státem nějak oceněni. Určitě si to nemysleli všichni, ale jejich mluvčí a funkcionáři jejich organizací a spolků ano. Nic takového jsem jim nebyl ochoten říci, či slíbit, ale dobrý pocit jsem z toho neměl...“. Možná, že prezidentu Klausovi dobře nerozumím, pokládám ale tato jeho vyjádření za vyjádření urážlivá. Byl jsem tehdy před těmi dvaceti lety jedním z těch, kdo se setkání s ním zúčastnili a kdo mu kladli otázky. Nikdo od něho věru neočekával pochvalu za to, že komunismus „opustili, a že by za to měli být oceněni“. Šlo tehdy naopak o to, proč sameťáci odmítají vracet vlastníkům bolševickým režimem uloupené majetky. Klaus byl tehdy ministrem financí a jeho odpovědi vyzněly v tom smyslu, že by to „stálo republiku mnoho peněz“. „Pane ministře,“ bylo mu odpověděno, „pane ministře, republiku by to nestálo vůbec nic. Naopak, komunisty okradení vlastníci by si to v případě navrácení opravili a uvedli do pořádku za vlastní peníze...“. Na to Klaus neodpovídal. Rozhodně na něm tehdy nikdo nepožadoval žádné ocenění za to, že opustil zbolševizované Československo. Jak vidět, tak jako ostatní sametoví převratníci, ani prezident Klaus dosud nepochopil, nebo pochopit nechce, podstatu, důvody a význam poučného exilu a trvá na fikci, že exil znamená opuštění domova. Jeho omluvou však snad budiž to, že tak jako Václav Havel, i on, Václav Klaus, byl v době bolševického převratu v Československu pouhým dítětem, a má tudíž informace o něm jen z druhé či třetí ruky... Nicméně, letos se prezidentovi dostalo „v sokolovně“ kladného a přátelského přivítání. Tak či onak, jeho „Zápisky z Austrálie“ nemohu nečíst s jistou dávkou nevole.

Australská tenisová reprezentantka Samantha Stosur v září porazila ve Flushing Meadows u New Yorku v dramatickém finále americkou favoritku Serenu Williamsovou a stala se tak nečekaně byt zaslouženě vítězkou turnaje American Open. Je to zatím jen druhá australská tenistka, již se podařilo tento prestižní turnaj vyhrát. Samantha Stosur je velmi sympatická mladá dívka a její úspěch bude jistě inspirací pro další mladé australské tenistky. Jeden z dědečků Samantha, Jan Stosur, je Polákem... České reprezentantky nijak letos v Americe neuspěly, a žádná z nich se neprobojovala ani do čtvrtfinále. V říjnovém turnaji v Moskvě však zvítězila slovenská reprezentantka Dominika Cibulková. Moravská tenistka Petra Kvitová dobyla vítězství ve velmi prestižním a finančně lukrativním istanbulsčém turnaji šampionů, a stala se - v českých korunách - multimilionářkou. Během turnaje také porazila Australanku Stosurovou.

Proskočily v australských mediích zprávy o tom, že se vědeckým pracovníkům ve státě Victoria pomocí DNA podařilo identifikovat jednu z koster vykopaných z hromadného hrobu vedle budovy věznice Pentridge jako kostru pověstného australského bushrangera Ned Kellyho, uctívaného dnes již jako národního hrdinu Austrálie. Člověku tak napadá, zdali on ten **pověstný Ned Kelly** si opravdu zaslouhuje být hrdinou australské historie? Nu, bohatým prý on bral, chudým prý i dával. Dával snad asi alespoň někdy nějak a něco z toho co těm bohatým sebral. Rozhodně to sebrání ale neprováděl nijak v rukavičkách, a jednat v mezích zákona jeho krédem určitě nebylo... Že by on mohl být takovým jakýmsi australským Jánošíkem? Jánošík byl snad jeho časovým předchůdcem, ale on i ten Jánošík přece „bohatým bral a chudým dával“... Angličané takového národního hrdinu v osobě Robina Hooda už objevili před několika sty lety... Jisto je, že my prostoduší Češi jsme doposud ve

svém středu nikdy nehostili ani Robina Hooda, ani Jánošíka, ani Ned Kellyho. Je sice pravda, že někteří z nás takového národního hrdinu jakoby nějak viděli v historické osobě tatíka Žižky – ale nepalme si teď zde tou problematikou husitského hrdiny raději prsty. Však my opatrníci jako národ bohdá přežijeme i bez Hoodů, Jánošíků i bez Kellyho... Nebo že by Babinský?

Je nám sice skoro denně servírováno - a servírováno často, vehementně, a našinci! – že jako národ my Češi nestojíme za nic moc, snad ani za troník, že si libujeme ve vybájených hrdinstvích o sobě samých, že jsme vlastně jednou velkou evropskou nulou. Člověk to čte, mne si oči a nutká ho to zacpávat si raději i ušní bubínky. Nu což, sem tam se to ale Čechům v něčem přece jen povede. Mám dojem – jen jako laik a nefinančník – že Češi měli dost rozumu a prozíravosti nehrnout se zbrkle k výměně české koruny za dnes již **dost zprofanované euro**. Zdá se, že prezident Klaus měl v této věci pravdu, a myslím, že to byl mezi jinými právě i on kdo radil českým finančníkům zachovat si opatrnost. Právě tak se mi vtírá úvaha, že lidé doma nakonec pochopí i Klausovu zdravou a prozíravou nedůvěru k přílišnému svazování rukou členským státům bruselskými pohlaváry, a „východní“ Evropany mezi takovými mocipány v bruselských palácích nikde moc zatím ani vidět není. Spolu s mnoha jinými se rovněž domnívám, že prezident Klaus správně vystihl povrchnost a nevědeckost všech těch mluvčů vtlokajících nám vášnivě své názory o globálním oteplování a jeho zapříčinění lidskou činností. Ovšem, udržovat čistotu vzduchu a prostředí, to samozřejmě ano. Panikařit a uvalovat zbytečné daně, to ale rozhodně nikoli. Takže abych to nijak dále už neprotahoval, zdá se, že ta česká opatrnost vypěstovaná dlouhou a bohatou zkušeností k nedomyšlenému zatracování tak úplně není.

Ne že bych snad chtěl nějak omlouvat zavrženíhodné činy českých tunelářů – to rozhodně nechci. Nebo že bych nezavrhoval politické machinace našich domácích politiků, nebo i další jiné nekalé praktiky a přestupky dopouštěné v České republice. Připomeňme si však, že i ve Spojených Státech dochází k obrovitým finančním skandálům, a že ani mimočeská Evropa není ušetřena zločinných akcí vlastně denně celosvětovými medií přetřásaných. Je koneckonců třeba vzít v úvahu, že Češi si v letech 1938 až 1989 užili svoje, a že byli v těch dlouhých letech vystavováni očividným zlům kolem nich a na nich páchaných kdekým, včetně dnes v roucho svatoušek oděných strážných andělů anglických, francouzských a německých, o moskevských zločincích ani nemluvě. Zasadíme-li si dnešní českou skutečnost do širšího kontextu, nemůžeme dobře neuznat, že si **Česká republika od uplynutí onoho sametového převratu nevede ani nijak na zcela nedostatečnou**. Politická i osobní volnost je naprostá, všechno - absolutně všechno – je k dostání v luxusních i neluxusních českých střediscích. A ať nám někdo ukáže, ve které zemi dříve ovládané všemocnou kremelskou vrchností si to za posledních dvacet let dovedli dát do tak vzorného pořádku jako Češi. Praha nikdy nebyla tak čistá, upravená a opravená jako je čistá a upravená dnes. Co město, co městečko, co vesnice, co vesnička – to vzor snahy obléci se do toho nejlíbivějšího hávu. Snažme se tudíž být objektivní – ono se toho v republice vykonalo za poměrně krátkou dobu dost a dost. Samozřejmě, nedošlo ku spravedlivému potrestání komunistických zločinů, i všelijakých chyb se narobilo jen co je pravda. Ale ani v tom nejsou Češi sami – podobně je tomu v Polsku, v Maďarsku, na Slovensku a vlastně všude jinde krom Východního Německa, jež potkalo to štěstí přijmout pořádek svých vlastních „západních“ pokrevenců. Růžové brýle si nasazovat nemusíme, ani nesmíme, ale nesuďme ty lidi doma až přespříliš unáhleně. Byli po několik generací bití klacky z východu i západu, od Mnichova přes Berlín po Moskvu, a z takových ran se dobře nelze jen tak přes noc vylízat...

Kdyby. Ano, kdyby Austrálie štědře přijímala přistěhovalce z Evropy, mohlo by se zdát, že těch pár tisíc po moři ilegálně sem dopravovaných Asiatů je jen tou kapkou. **Austrálie** však nějak **na přistěhovalce z Evropy** už před léty **zanevřela**, a v mylné

snaze jevit se světu asijsjtější než Asie sama, verbuje si sem raději statisice asijských imigrantů. Ovšem, nevíme dobře, respektive media z těch či oněch důvodů nechtějí vědět a nám poctivě sdělovat, kdo tyto přistěhovalecké kejkle zahájil a kdo je dodnes provádí. Většina voličů se o těchto věcech nikdy nevyjadřuje, protože voličů se nikdy nikdo na takové věci neptá. Voliči nikdy nikým dotázáni nejsou, a onen tajný klíč, podle něhož se stanovují každoročně kvóty a udělují imigrační víza, zůstává pod neprůhlednou pečeti vládní pokličky. Veliký poplach se strhává vždycky jenom kolem těch pomorských „vetřelců“. Poplach by se měl ovšem spíše zvedat kolem těch „zábran“, které stojí v cestě náboru nových usedlíků z Evropy. Vsadil bych se, že kdyby se chtělo, kdyby náš Immigration Department chtěl, kdyby chtěla naše federální vláda, přihlašovaly by se celé statisice Poláků, Rusů, Čechů, Slováků, Maďarů a jiných Evropanů k trvalému usazení se v Austrálii. Austrálie by se potom ovšem přeměňovala na asijskou gubernii poněkud pomaleji, ale přízněji si, povězte si to narovinu: komu by to zpomalení kandidatury na asijsství vlastně vadilo? Jinými slovy, místo planých humbuků kolem promáčených lodičkářů, neměli bychom se raději začít poptávat, kdo a proč a JAK brání náboru a legálnímu přistěhování Evropanů? Kdo a proč hází klacky pod nohy Evropanům, kteří by tu často rádi po návštěvě příbuzných zůstali natrvalo? Však všichni víme například o nesnázích způsobených tvrdošijnými australskými imigračními vrchnostmi českým studentům, kteří si sem cestu sami zaplatili, zde pak několik let pobýli a marně vznášeli žádosti o povolení trvalého pobytu! Takoví lidé by nikoho v Austrálii nestáli ani groš, sami by se dovedli o sebe postarat. Na čí noze je tedy vlastně nasazeno to čertovo kopýtko?

BEAUTIFUL PRAGUE IS FEATURED IN ART EXHIBITION at Sokol Sydney 16 Grat-tan Crescent Frenchs Forest. Cam Lavac (Kamil Hlaváč) is an artist and professional photographer who was born in Prague. He is also a best-selling novelist. Combining his photographic expertise with his artistic skills, he has perfected a unique method to create fantastically beautiful, true to life digital art. Having recently returned to Sydney from a trip to Prague he has produced a series of magnificent digital artworks featuring the jewel city of Europe. Do not miss this exhibition which opened on 6 November and will run for two weeks during which time you and your family and friends can view this must-see, unique exhibition and have the opportunity to purchase these original works at very affordable prices. Ordered artworks will make an ideal Christmas gift and can be picked up at Sokol in time for this occasion.

Záříjové představení kina Ponrepa nám ukázalo poměrně neburiánského Vlastu Buriana ve filmu „**Zlaté dno**“. Film byl vyroben za války, v roce 1943, kdy Vlasta Burian již parodoval v nevkusné protilondýnské skeči „Hvězdy nad Baltimorem“ zesměšňující Jana Masaryka. Film je uváděn dvojjazyčně, čeština následuje němčinu. Vedle Buriana vystupují i česká esa jako Věra Ferbasová, Jaroslav Marvan a František Filipovský. Vidět se to samozřejmě vždycky dá, Burian je Burian... **V říjnu nám kino Ponrepa bratra Čermáka přineslo film „Mezi námi zloději“** natočený v roce 1963 ještě za panování komunistů. Viděli jsme i v něm ještě staré tváře – jako Jaroslava Vojtu, Emanu Fialu a Františka Filipovského. Režisér Vladimír Čech si dovolil – a to byl kousek jistě odvážný! – nepřímo zkritizovat tímto filmem poměry v JZD, kam se uchylují za prací z vězení propuštění zloději. Nic světoborného, ale film je dobře zahráný a na tehdejší poměry i dost odvážný...

Ony se zprávy, jak dobře víme, dovedou šířit všelijak. Tak třeba Marunka Daňková našim čtenářům ukládá hádankové úkoly a jejich luštitelé se nachází tu i onde. Od jednoho z nich, pana Zdeňka Jiráňka, jsem se tak přes ty hlavolamy dověděl, že 18. listopadu tohoto roku **československý klub v Adelaide oslavuje již dvaade-sáté narozeniny!** To je věru úctyhodné stáří. Nedivil bych se, kdyby to byl vlastně nejstarší český exulantský spolek v Austrálii – zde v Sydney tehdy ještě tou dobou něco podobného, co by bylo zdárně přežilo až do dnešního dne, rozhodně nebylo. Zdá

se, že tento nejstarší klub v tomto světadíle se dodnes těší dobrému zdraví a funguje se zhruba 350 až 400 členy, českými i slovenskými. Nachází se v něm i česká kuchyně s nabídkou sedmi jídel a členstvo nijak netrpí žízni. Vydává svůj zpravodaj, pořádá výlety, zájezdy, rybářské závody, sportovní turnaje ve stolním tenise a kulečnicku, má také družstvo házené, a má též pěvecký a taneční kroužek. To zajisté nesvědčí o nějaké zahálce. Adelaidský klub prý vznikl zajímavým způsobem. V tom roce 1949 se tam zabil při jízdě na motorce jeden mladý Čech. Na jeho pohřbu se sešlo poměrně dost přátel, a ti se dohodli založit si v Adelaidě československý klub. Nu a ten klub se letos dožívá té dvaasedesátky. **Mnoga ljeta živijó!** Dlouhé trvání tohoto australského klubu je pozoruhodné, leč sotva se mu pozoru dostane v České republice – a to podle obehnané průpovědky prezidenta Klause, že kdo doma neplatí daně, nemá tam co hledat a spíše jen mlčet. Člověk by řekl, respektive zahraniční Čech by si třeba řekl, že republika by mohlo záležet na vypěstování a udržení českého vlivu za hranicemi právě také pomocí českých zahraničních sdružení. Chyba lávky! Ti domácí čeští příkrčení tichošlápkové jakoby se řídili zcela jinými obyčeji nežli třeba Francouzi, kteří si dovedou cenit významu takové Alliance française jako propagátorky francouzské kultury ve světě, nebo jako Němci, pro něž je Goetheho Institut v Sydney symbolem a šířitelem kulturního vlivu v Austrálii, a zároveň i jistým vývozním artiklem. Českým zápečníkům schouleným mezi kopečky Šumavy, Krušných hor, Krkonošemi a Beskydami je takový způsob uvažování zřejmě docela cizí. Dosud jim nenapadlo udržovat v zahraničí něco jako Smetanovo či Dvořákovovo centrum – a česká hudba je přece vyhledávána všude ve světě – nebo nějaký Janáčkův ústav. To by byl pro domácí české skrčence nápad příliš odvážný. Kdo by na něco tak odvážného kde vzal peníze? Raději rozkutálet korunečky osvědčeným tunelařením! A kde vůbec je ta Adelaida?

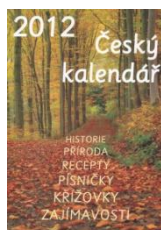

V říjnu byla australská veřejnost za slunečného jarního dopoledne svědkem nezvyklého seskupení tří vlivných žen. Na canberském letišti jsme totiž zastihli samu královnu, australskou Generální guvernérku jako její zástupkyni v australské federaci, a ministerskou předsedkyni Julii Gillardovou. Pětaosmdesátiletá, ale dosud elegantní a čiperná, královna hrdinně zdolala poměrně příkré schůdky z letadla, naše paní Generální guvernérka před ní podle tradiční britské etikety mírně poklekla, a naše ministerská předsedkyně Její Královské Veličenstvo uctivě pozdravila na půdě Austrálie bez jinak obligátního pokleku. Na první pohled by se zdálo, že jsme tak hleděli na tři nejmocnější osobnosti v Austrálii, na tři z nejmocnějších žen. Jen ale na první pohled. V papírové teorii je královna sice v Austrálii absolutně všemocná bez jakéhokoli právního omezení, se zlou by se však ona potázala, kdyby si dovolila vykonat i ten nejmenší tah týkající se Australské federace bez předběžného souhlasu a pokynů australské vlády. Právětak je i naše paní Generální guvernérka absolutně vázána pokyny ministerské předsedkyně, a sebemenší úchylnka od této do puntíku dodržované konvence by nutně končila tragicky. Ústava je ovšem plna odkazů na úřad a právní moc panovníka a jeho zástupce, Generálního Guvernéra. Úřad australské ministerské předsedkyně není naopak zmíněn v australské konstituci ani jediným slůvkem, ba ani australské vlády jakoby ani vůbec ústavně nebylo, naše ústava ji jako vládní instituci vůbec nezná a nezmiňuje se o ní. Podle ústavy vládne v Canbere Austrálii výlučně „Governor General in Council“, tak jako v New South Wales vládne jen „Governor in Council“ – jenomže konvence, ano jen pouhá konvence, nikoli zákon, je, tak jako v Británii, daleko mocnější než nějaký kus papíru, nějaká ústava. Náš celý vládní systém spočívá pouze na celé spleti konvenčních, avšak přesně dodržovaných zvyklostí... Leč toto jen tak na okraj. Ty tři pohledné dámy nám předvedly na canberském letišti onoho jarního dopoledne líbivou souhru, a neinformovaný pozorovatel zajisté vůbec nevytušil, že jen jedna z nich, ta „neústavní“ rudovlasá dáma, není pouhou fiktivní loutkou... Až si jednou odůvodníte, proč je dvoudolar menší nežli jeho chudší příbuzný jednodolar, až ovládnete tu nelogičnost a přijdete na chuť nedefinované a nedefinovatelné tradici, pak zcela určitě pochopíte i spletnost britských konvencí, na nichž stálo a po mnoho a mnoho generací trvalo mocné britské impérium...

V neděli 2. října nás **bratr Ivo Pšeničný** v Sokolském Národním domě opět příjemně překvapil produkcí svého Českého Orfea koncertem nahraným v roce 2007 v pařížském divadle Champs-Élysées belgickým národním orchestrem. Následoval i krátký pořad o hudební Praze. Vyslovme obětavému bratru Pšeničnému upřímný dík za jeho neustávající snahu zpříjemnit a zpestřit kulturní život naší jednoty.

Letošní říjnové vepřové hody se sydneyjskému Sokolu věru znamenitě vydařily. Mohly se nevydařit? Mohou se vepřové hody, jako jedna z nejpozoruhodnějších událostí českého roku vůbec někdy nevydařit? Pravděpodobně nikoli, dieta nedieta, štihlounství neštihlounství, Češi vědí svoje, a i tradičně křehoulinké Češky dovedou v době vepřového hodokvasu diskrétně na dodržování pravidel pro útlé linie pozapomenout. (Zcela jakoby mimo program – dovede snad někdo přeložit do jazyka anglického to “pozapomenout”?) – Nuže, všem těm sokolským obětavcům, kteří se o ten senzační úspěch letošního hodování zasloužili, budiž vzdán zasloužený dík. Těm, kteří se podíleli na jeho přípravách, na provedení – a samozřejmě i těm uklízečům, jejichž košťata prý vyrukovala na podlahy již za časného nedělního rána. Vy všichni budižte oslaveni a budiž vám vzdán neskonalejší dík!... Nejprominentnějším účastníkem hodokvasního pořadu byla usměvavá slovenská velvyslankyně paní Ponomarenková se svým sympatickým a slovensky plynně hovořícím ukrajinským chotěm. Tito vzácní návštěvníci byli usazeni spolu se slovenským konzulem v Sydney pod prominentně rozloženou vlajkou Slovenska, zatímco vlajka České republiky na svoji slovenskou sestru přátelsky pošilhávala z těsné blízkosti portrétu nepřítomného prezidenta Klause. Slovenský živel vynikal i mezi hodovníky bez diplomatického pověření, hlavně nebo vlastně téměř výlučně mezi těmi mladými. Nikdy nikde v Sydney nevidíte a neuslyšíte tolik mladých dcer a synů Slovenska jako právě v sydneyjské sokolovně. Představte si lidičky, všechny tři místnosti sokolovny, včetně prostorného sálu tělocvičny, to všechno se hemžilo tak jako za dob nejnavštěvenějších událostí v minulosti! Takže, ano, takže: když se chce, dojde se i do Národního domu ve French's Forest... Jen ovšem chtít. Ale aby se chtělo, v tom je to zakleté tajemství. Jaké duchy vyvolat, aby chtěli ti mladí? Nu, ten oříšek bude asi musít louskat sokolský výbor. Jen uspořádat něco pro ty mladé dost atraktivního, jen to chytit za ten správný koneček a nepustit to... Last but not least, paní velvyslankyně s manželem a doprovodem si pod odborným vedením a výkladem bratra knihovníka Raye Černého také pozorně prohlédla obrovskou sokolskou knihovnu, pýchu sydneyjské jednoty... Spějme dál, stále dál, za sokolským praporem!... Nepřítomností českých diplomatů nepřikládejme zatím nižádnou zvláštní váhu. Alespoň jedna jediná dušička z konzulátu v Sydney se ovšem dostavit mohla, měla. Leč k dostavení se neodhodlala... Zvláštní poklonu třeba složit i umění obětavého pana Bílika, který po celé hodiny dovedl obveselovat jím vyluzovanými tóny celou řadu vděčných následovníků. Hodokvasní veselici byla přítomna s chotěm i roztomilá slovenská koncertní pěvkyně Sylvia Viragová, která v průběhu večera upozorňovala všechny přítomné i nepřítomné na svůj obvyklý European Gala Christmas Concert. Ten se má konat v sobotu třetího prosince opět v prostorách katedrály svatého Ondřeje v centru Sydney. Nás přítomné Sylvia počastovala árií z Carmen.

Již v pořadí sedmnáctý oblíbený Český kalendář Evy Střížovské na rok 2012 můžete objednat za ekvivalent USD 15 včetně poštovného na adrese: Jana Růžička, 82 Cardwel St, Arakoon, NSW 2431, email: Ruzickajana@yahoo.com.au

Lovec perel Bojar

2012 VĚSTNÍK \$25 JE JIŽ SPLATNÝ

Vlak z gulagu zvaný túžba

Milan Čupka Pravda 10. septembra 2011

Manželia Tóthovci majú doma zbierku kníh o gulagu.

hovoríť nesmeli a ešte aj dnes, v dobe slobody, sa slová tlačia na pery ťažko.

"My sme sa zoznámili až potom, keď sa z gulagu vrátil," prezrádza jeho manželka Mária. "V tom čase sme my tu v Československu ani poriadne netušili, že niečo také existuje. Aj mne celú túto históriu rozprával postupne, po malých častiach." Príbehy totiž ožili a ešte po rokoch sa často vracali ako nočné mory.

A potom tu boli ešte sny, tie krásne sny, najmä tie v gulagu. Sú výstižnejšie ako slová. Mnohé zachytené na starom, takmer 70-ročnom kúsku papiera. Sem si ako do denníka tajne zapisoval pán Tóth uhlíkom priebeh svojho väzenia. Manželia Tóthovci ho dodnes opatrujú ako oko v hlave. "Tu som ho skrýval v košeli. Písal som si tam len útržky, vždy pár slov, ak by mi ho boli našli," ukazuje čiperný 92-ročný pán.

Sen o spravodlivosti

Dnes je pán Tóth vo svojom bratislavskom byte na Kramároch stále šarmantným hosťiteľom. Nepremešká jedinou príležitosť zmeniť bežnú diskusiu na žart. Možno aj táto vlastnosť mu pomohla prežiť a vrátiť sa zo stanice, kam väčšina ľudí smerovala s jednosmerným lístkom. A ešte tu bol jeho veľký sen o tom, že spravodlivosť sa predsa musí ukázať. Je prítomný v mnohých záznamoch jeho gulagového denníka. Keď o tomto sne hovorí aj dnes, inak veselý pán na chvíľu zväžnie. "Keď ma zajali, mohol som ujsť. Hovorím si však, nikomu si nič nespravil, čo by som utekal," dnes pokrúti hlavou nad mladíckou nerozvážnosťou a tak trochu naivnou vierou.

Zajali ho v Martine, kde bol po prvýkrát v živote. Prišiel z Piešťan, navštíviť chorú tetu, z domu ho poslali rodičia vyobliekaného vo sviatočných šatách. "Mal sako, novučičký tvídový zvrchník a klobúk," namaľuje slovami so ženskou precíznosťou a citom pre detail obraz mladého Jozefa jeho manželka Mária. Práve jeho garderóba však zaujala aj príslušníkov NKVD, ktorí okolo nemocnice viedli budúcich muklov.

"Asi si mysleli, že som nejaký buržuj, keď som vychádzal z nemocnice, vzali ma medzi skupinku ľudí so sebou," s trpkým úsmevom dnes konštatuje pán Jozef. Na Slovensku pobudol už iba krátko, celú skupinu zakrátko hnali peši cez Moravu do Osvienčimu. "Keď sme išli cez Moravu, obyvatelia na nás pľuli, hádzali kamene a kričali, aby nás postrieľali," spomína pán Tóth. "Taká bola doba, mysleli si, že sme nejakí kolaboranti, asi nikto netušil, že to je len náhodne pozbieraná skupinka ľudí."

Práve v týchto momentoch prišla druhá šanca na slobodu. "Našu skupinku začali deliť na starých a na mladých. Ja som bol v tom čase krátko po operácii slepého čreva, hovorí pán Tóth. "Jožko, poď k nám, starých postrieľajú, začali kričať mladí z našej skupinky, tak som k nim prebehol. Starých potom pustili domov a nás viedli ďalej," skonštatuje.

Už vtedy začínala naberať na sile najukrutnejšia z gulagových Smrtiek, ktorá sa volala hlad. Počas jednej noci počas presunu preto partia nemeckých zajatcov v ich skupinke nepriznala ostatným, že na povale objavila včelí med. Zistilo sa to až ráno, keď Nemcov našli mŕtvych. Namiesto medu totiž pohltali jed na muchy. Odniesli si to ďalší nevinní ľudia z ulice, ktorých Rusi zatkli namiesto otrávených zajatcov.

Prvou väčšou zastávkou na ceste do gulagu bol iný koncentračný tábor - poľský Osvienčim. Stoličky v osvienčimskej kancelárii ešte nestihli vychladnúť po dôstojníkoch SS a už na nich sedeli príslušníci sovietskej tajnej polície NKVD, ktorí si tu zriadili zberný tábor. Všetkých zvedavcov umlčali odpoveďou: "Nemnožko porabotajet i pojdet damoj."

Sem prišiel aj otec pána Jozefa. Keď totiž zistil, čo sa stalo, vzal batoh na plecيا a vybral sa ho hľadať. Išiel dňom i nocou a po stopách skupinky sa nakoniec dostal až do Osvienčimu. O štyri dni neskôr. Jeho syn Jozef už v tom čase cestoval natlačený v "dobyťčiaku" - smer ZSSR. Vagóny boli samá diera, po každom daždi boli väzni premočení ako myši. Ak však nespŕchlo, začal ich trápiť smäd. "Keď sme raz zastali nad potokom, cez špinavý otvor na veľkú potrebu sme dole spustili plechovku na motúze, do ktorej sme si naberali vodu a potom ju hltavo pili," opisuje.

Sen o prežití

Keď vlak konečne zastavil na konečnej stanici a pán Tóth zišiel po schodíkoch dole, jeho sen o spravodlivosti podobne ako u všetkých ostatných zatienila jednoduchá ľudská túžba, ako prežiť. "Nočné prepady s palicami, najťažšie práce v bahne medzi mŕtvolami, vši, to všetko nebolo nič oproti hladu, ktorý pustošil náš tábor," spomína väzeň z gulagu.

Jedálny lístok bol každý deň rovnaký. Dva decilitre otrubovej nesolenej vody a na celý deň sto gramov chleba. "Keďže som predtým pracoval v obchode a miery som mal takpovediac v oku, pripadla mi úloha rozkrojiť chlieb na rovnaké časti. Na omrvinky, ktoré pri krájaní z chleba odleteli, sme mali poradovník. Každý deň si ich mohol pozbierať a zjesť iný väzeň."

Pán Tóth prežíval aj vďaka tomu, že bol nefajčiar. Gram tabaku, ktorý dostávali občas na prílepšenie, menil za jedlo. Postupne za stravu odpredal aj všetko svoje oblečenie okrem nohavíc. Za parádny zvrchník dostal konzervu masti. So všetkým sa vždy podelil so svojim kamarátom Ondrejom Janoštinom zo Zázrivej, ktorý mu za to raz dal zemiaky, ktoré vymenil za kúsky ceruziek.

Väzňov hnali výlučne na ťažké práce, a to v každom počasí, občas aj v noci. Najmä hlbinné výkopy v rašeliniskách, po kolená v kaloch. Niekedy aj medzi mŕtvolami kamarátov. "Najhoršie to bolo okolo miest, kam sme chodili na potrebu. Boli to len drevené trámy a za nimi jama so žumpou. Brvná boli klzké, ne jeden znavený väzeň sa šmykol a skončil v septiku. Napokon už nebol záujem ani sily ich odtiaľ vytáhať."

Hoci bol pán Tóth v gulagu len niekoľko mesiacov, bol na pokraji smrti. "Prvý rok v gulagu bol z hľadiska perspektívy na prežitie najhorší. Po roku sa už organizmus človeka čiastočne prispôbil daným táborovým podmienkam a pravdepodobnosť ďalšieho prežitia vzrástla," píše sa aj v knihe Čechoslováci v gulagu.

Je takmer isté, že pán Tóth by sa prvého výročia nedožil. Na jeseň totiž dostal vysoké horúčky, na ktoré mu naordinovali gulagovú liečbu. Hodili ho do zemľanky na pričnu, pod hlavu zvýšený drevený klátik. Presne tak, ako pracoval - v premočených šatách, zavšivaveného a bez prikrývky. Práve v momente, keď medzi omdlievaním sníval svoj sen o smrti a vykúpení, začal ním prudko triasť jeden dozorca - ide sa domov!

Chorého väzňa hodili na korbu nákladiaka, ktorý slúžil ako sanitka. Na stanici "náklad" vyložili na hromadu zmrznutého piesku. Na hlavu mu natiahli akúsi pančuchu zauzlenú drôtom a obliekli starý vojenský kabát. Keď na chvíľu precitol, zbadal, že na obzore zapadá slnko. Napriek ukrutnej zime sa ho vtedy zmocnil hrejivý pocit. "Bol to krásny okamih, vedel som, že tá čiara za slnkom, že to je moja cesta domov."

Sen o makovníku

"Sny som mal riadne. Jeden ako som u staršieho brata zbadal obrovskú sedliacku posteľ prikrýtu hrubou plachtou. A pod ňou bol obrovský makovník. Jedz, Jožko -

posmeľoval ma vo sne. A tak som jedol, jedol, ale stále som bol hladný," spomína pán Jozef. Kým však mohol ochutnať ten domáci makovník, prešlo ešte veľa času. Nielen preto, že cesta domov trvala dlho. Ale tiež preto, že mladý človek sa vrátil domov s váhou ledva 37 kil a pol roka po príchode mohol iba ležať.

Prežil ako jediný z celého transportu. Z "dobyťčiaku", v ktorom putovali domov iba chorí väzni z gulagu. Vagón zvaný túžba mal tých, ktorí prežili peklo v sovietskom gulagu, dopraviť do vysnívanej vlasti. Cesta však bola úmorná a trvala opäť niekoľko týždňov. "Ľudia zomierali ako muchy a na každej stanici vykladali dvoch či troch nahých ľudí, niekde i štyroch. Ich šatstvo potom sprievodcovia vymieňali za jedlo," zamraží svojimi slovami Jozef Tóth.

Mŕtvych pribúdalo, a tak sa pán Tóth rozhodol, že na jednej stanici vymení svoje šatstvo za jedlo aj on. Sprievodca však zbadal, že mu väzeň lezie do kšeftu, a tak sa naňho strašlivo zahnal... "To bolo posledné, čo si pamätám. Potom som sa zobudil na koľajach pod vagónom. Vlastnými silami som sa odtiaľ nevedel vyhrabať, a tak som prosil Boha, aby ma tak blízko domova neopúšťal."

Vagón zvaný túžba sa v cieľovej stanici zmenil na vagón zvaný smrť. Keď odchádzali z gulagu, bolo ich 36, čo snívali o domove. Na Slovensko pán Jozef dorazil ako jediný, všetci ostatní pasažieri cestou umreli. V Košiciach ho preto pustili medzi zdravých, kde sa zvitil s kamarátom Ondrejom. Hŕstka šťastlivcov sa však od polície dozvedela, že ak niekomu niečo prezradia, nový jednosmerný lístok na Sibír ich neminie.

S Ondrejom smerovali najskôr do hostinca, kde sa chceli poriadne najesť. Hneď sa ich však chopili tajní v kožených kabátoch, v strachu zmenili lokál - vybrali sa do cukrárne. Keď si tam objednali, po čom bažili, a predavačka od nich pýtala peniaze, zastala sa ich pani, čo stála v rade za nimi. "A či nevidíte, odkiaľ idú?" Okríkla predavačku a za vychudnutých chlapcov sama zaplatila.

Keď sa 26-ročný mladík vracal v roztrhaných a špinavých šatách k rodnému domu piešťanskou ulicou, susedy na seba kričali, aby sa zatvorili, že ide žobrák. "Stihli zakričať aj u nás doma. Darmo som potom búchal. Až po dlhom čase sa konečne otvorilo krídlo obloka a sestra ma poznala po hlase. Jožko prišiel, Jožko prišiel, jednostaj všetci opakovali."

Sen o živote

Svoj sen o živote vybojoval naozaj definitívne Jozef Tóth až po roku, keď rodinný známy doktor Továri s úsmevom skonštatoval, že Jožko tomu hrobárovi naozaj z lopaty ušiel. Tieň gulagu sa však nad ďalším životom ľudí, ktorí ho prežili, vznášal ešte ďalších štyridsať rokov. Dvere sa im často zavreli k štúdiu a otvorené zostali iba k ťažkým prácam, boli takpovediac občanmi druhej kategórie, mnohí už po návrate doma svojich blízkych nenašli.

Priateľ pána Jozefa, Ondrej, ktorému dávala silu myšlienka na snúbenicu, po návrate zistil, že ona na svoju lásku už nečakala. Často ich nútili preukazovať spoľahlivosť a vstúpiť do strany, rovnako ako pána Jozefa, ktorý to stále odmietal a vyhováral sa. "Po tom všetkom, čo sa stalo, by som to nemohol. Nikdy sme nemohli povedať, čo skutočne cítime," hovorí.

Napriek tomu kráčal svojou vlastnou cestou. Dlhé roky pracoval ako vodič v bratislavskom Dopravnom podniku. "Viete, ako tam bolo dobre," s úsmevom si spomenie. "Za celý ten čas som nemal jediná nehodu a jediný škrabanec." A svoj sen o živote sníva vlastne až dodnes - aj napriek vysokému veku sú s manželkou Máriou stále činnorodí, len nedávno cestovali do Leopoldova, kde sa zišli bývalí politickí väzni, aby si pripomenuli obdobie neslobody.

Cestujú po Slovensku, chodia na kultúrne podujatia a stále sa stretávajú so svojimi priateľmi. "Manželke som sľúbil, že tu budem až do stovky," veselo na nás žmurkne pán Jozef.

The basic economic belief of the protesters is that wealth is finite, and that someone having money means that another person is necessarily denied money. This is not the case. Wealth isn't distributed from a common pool; instead, it grows, depending on where the opportunities for that growth exist and where people are prepared to work for it. *Tim Blair The Daily Telegraph 24/10/2011*

VĚTŠINA PROTI VĚTŠINĚ Milan Hulík 28. 8. 2009

Snad o ničem se z komunistické minulosti nevede takový spor, jako o odbojové skupině bratrů Mašinových. Měli právo zabít obránce komunistického režimu – vraždit, jak tvrdí jejich zásadní protivníci? Ponechávám zatím stranou jednotlivé akty jejich počínání spojené se smrtí jiných, a hledám, co spojuje jejich boj, za jaký své počínání považovali, se situací první poloviny padesátých let (v době největšího komunistického teroru), s dobou nacistického protektorátu a hrdinstvím jejich otce generála Mašina a jejich mládím, ideály a životními cíli. A nakonec i dnešním postojem, kdy odmítají ČR i jen navštívit, právě pro setrvávající komunistickou minulost v polistopadovém dnešku.

S aktivním odporem českých odbojářů proti nacistickým okupantům, pokud měl za následek smrt protivníků, byl již problém za protektorátu. Tehdejší odbojová činnost pozůstávala převážně ze zpravodajské činnosti a sabotáží a ostatní „odboj“ byla typická česká rezistence – švejkování a řeči u piva v hospodách. Nedala se vůbec srovnat s tím, jaký odboj za cenu tisíce obětí vlastních a také v řadách německých okupantů, vedla třeba v Polsku Armija Krajowa. Tím samozřejmě nechci snižovat i význam desetitisícovek obětí pasivního odporu v českých zemích; připomeňme si ale, že první pokus o zabití atentátníků Kubiše a Gabčíka bezprostředně po útoku na Heydricha činili jejich čeští spoluobčané, kteří se vyhrnuli z tramvají dojíždějících v momentě atentátu na místo činu. Jsou to taková malá česká tabu, o kterých se nehovoří. Stejně jako o českých udavačích, kteří ve stejné době přivedli desítky či stovky svých spoluobčanů na popraviště pro schvalování atentátu na Heydricha.

Zcela zapomenut zemřel v r. 1999 v Dílech u Domažlic legendární odbojář Jan Smudek. Ten v r. 1939 zastřelil v Kladně německého policistu, aby pak při svém útěku zastřelil gestapáky, kteří ho pronásledovali. Podařilo se mu nakonec uniknout i z protektorátu, bojoval potom jako pěšák ve Francii a posléze v Anglii létal u čsl. noční stíhací perute jako radista. Po válce se vrátil domů, aby po únoru 1948 znovu uprchl a mohl se definitivně vrátit opět do svobodné vlasti teprve po r. 1989. Jeho statečnost a neuvěřitelné příhody, které prožil, vedly v zahraničí k natočení dvou filmů, mimo jiné i slavného amerického filmu „Casablanca“. „Nepolapitelný Jan“, jak zní název druhého filmu, byl tak výjimečnou osobností, že v konfrontaci s českým kultem mučednictví a averzí vůči občanské válce nebo ozbrojeného odporu vůči okupantům, musel být zapomenut. Nepodařilo se však, aby zůstali zapomenuti i legendární odbojáři zvaní „Tři králové“, Balabán, Mašin, Morávek.

Nebo vzpomeňme syna generála Vojtěcha Borise Luži. Ten pomstil smrt svého otce popravou českých četníků, kteří z přílišné horlivosti ve službě německých okupantů, zastřelili jeho otce, dalšího legendárního odbojáře vedle Tří králů.

Z toho všeho mi vychází, že u nás odboj se zbraní v ruce v moderní historii nikdy nebyl v oblibě. Ano, legionáři bojovali na frontách 1. světové války, ale nestříleli doma, stejně tak jejich následovníci, piloti stíhaček a bombardérů v Anglii nebo vojáci u Tobruku a na Středním východě ve druhé světové válce. Byli to až komunisti, kteří začali po r. 1948 vraždit své spoluobčany v české a slovenské zemi. Někteří z nařízené povinnosti, druzí v excesu z třídní horlivosti, jiní pro své sadistické potěšení. A někteří žijí ještě mezi námi. Jedna paní, která vrahům pomáhala zavraždit Dr. Miladu Horákovou, musela dokonce do vězení, věc v popřevratovém Česku nevídaná.

A v době, kdy totalitní komunistická moc mučila a věšela své protivníky, střílela na hranicích jako zvěř politické uprchlíky a členy jejich rodin, nebo je na desítky let zavírala do žalářů a zabavovala jim majetek, bratři Mašinové založili odbojovou skupinu a vzali do ruky zbraně. A také z nich stříleli, když byli napadeni, když se cítili ohroženi. Zabili i nožem, když se obávali, že je zajatý protivník poznal a prozradí je. Bylo to kruté, tak jako je krutý každý boj, kde jde o přežití jednoho či druhého. Jejich protivníci, většinou obránce režimu v uniformách, ale i bez nich, možná nebyli komunističtí fanatici, byli to možná i hodní manželé a tátové od rodin a dětí, a je možné i to, že komunistu i nijak nefandili. Stáli ale na jeho straně, reprezentovali ho a postavili se na odpor vůči těm, kteří proti němu bojovali.

Jejich dnešní protivníci, již v demokracii a mezi nimi i ti, kteří tehdejší demokracii pomáhali zardousit, jim vytýkají, že k ozbrojenému boji neměli právní důvod – nebyla válka, a pokud se argumentuje válkou studenou, tak ani ta podle nich nelegitimuje

pozvednutí zbraně proti totalitnímu režimu. A protože dnes již menšina národa pamatuje padesátá léta, zejména jejich počátek, tak této argumentaci přitakává většina ostatních, kteří zažili již jiný komunismus - komunismus let šedesátých s jeho „kulturním obrozením“ a cestou k Pražskému jaru, léta sedmdesátá s pivní a bučkovou normalizací a léta osmdesátá s nastupující perestrojkou a glasností. Proti těm směšným komoušům, jejichž projevy zněly jako šumění vysavače, proti Jakešovu kůlu v plotě, proti těm komickým figurkám z papalášských tribun tleskajících sami sobě, by se mělo střílet? Ano, komunismus končil jako jedna velká česká sranda, začínal ovšem jako vraždící monstrum neznající slitování, ani u starců, žen a dětí. Vraždil studenty, vojáky ze Západu a piloty z anglického nebe, vraždil důstojníky, podnikatele, spisovatele, umělce, ale i své třídní druhy - dělníky a rolníky. Vraždil kde koho, jen pro vyjádření nesouhlasu nebo pro vyjádření solidarity s trpícími. Tyto vraždy byly jen pokračováním největších lží a krádeží, které české země zažily. Ani pobělohorské konfiskace, ani konfiskace konfiskátora Valdštejna a dokonce ani konfiskace židovského majetku nacisty nebo německého majetku po válce, nepostihly všechen soukromý majetek, jak to dokázali komunisté. Ruku v ruce s tím šly obludné lži, z nichž některé, např. ta o měnové reformě, se staly legendami. Ale komunisté neukradli jen majetek poctivých, podnikavých a spořivých občanů, vzali jim i jejich vlastní dějiny. V orwellovském duchu vytvářeli dějiny nové, které se odehrály jen v jejich ideologické fantasii, zavedli kádrové dotazníky a pohovory, ve kterých znásilňovaly myšlení druhých, prohlásili se za tvůrce a garanta míru na celém světě a sami připravovali válku proti svobodnému světu a demokratické západní státy vydávali za pekla stvořená imperialisty. Z nevzdělanců a primitivů vytvářeli novou „elitu“ národa, nejen ministry a generály, ale i soudce a prokurátory, kteří měli rozhodovat o spravedlnosti pro jiné - o „spravedlnosti“ na základě tak zvané socialistické zákonnosti. Tu vyjádřil jeden transparent na jediném jimi povoleném majálesu (jehož organizátoři byli ovšem potom pozavíráni a vyhozeni ze škol) „Rudé právo - moje právo“. Dodejme ještě, že na tom alegorickém voze stál kat v rudé kápi se sekýrou u špaluku. Bylo to výstižné, ve své šílené zvrácenosti se potom začali komunisté vraždit navzájem a trást strachy sami mezi sebou. Vyhlásili válku všem, - nejen vlastnímu národu se zbytky buržoasie, agenty imperialismu, úchylkáři, třídním nepřitelem, ale i dělníkům, rolníkům a členům vlastní strany a samozřejmě i nepříteli za hranicemi - imperialistům, mezinárodní reakci a všem cizím centrálním - kdo kam patřil, rozhodovali bez odvolání jen ti, kteří byli momentálně u moci, než je vlastní soudruzi poslali do vězení, nebo ti, kteří se z nich vrátili jako oběti vlastních „nezákonností“. Výstižným dokladem je kniha Artura Londona „Doznání“, ve které autor, sám oběť oněch „nezákonností“, lituje všech svých postižených soudruhů a nenajde ani slova lítosti, nad dříve (jeho soudruhy) likvidovanými a pronásledovanými nekomunisty. A tento svět byl nejšílenější právě počátkem padesátých let, kdy se bratři Mašínové, bez ohledu na to, zdali již vypukla válka mezi Západem a Východem, mezi demokraciemi a bolševismem, chopili zbraní.

Rozdíl v hodnocení jejich jednání, existoval již tehdy. Jak prohlásil jeden z účastníků televizní debaty, exkomunista a jejich dnešní oponent, na Kolínsku, kde skupina bratří Mašínů působila, prý lidé jejich činy odsuzovali. Je to možné, zejména členové z komunistických rodin, do které patřil i tento jejich kritik. Já jako Koliňák mám jiné vzpomínky, jak s nimi lidé z jiných rodin sympatizovali a jak byli rádi, že se někdo komunistů nebojí a něco proti nim dělá. To jsou tzv. úhly pohledu. Mnozí z těch, pro které byli Mašínové úhlavními nepřáteli, se sami stali později nepřáteli komunistického režimu a podepisovali proti němu různé petice. Ale Mašínové byli první a bojovali nikoli perem, ale zbraněmi. Aby si sami zachránili život, zabili jiné. Byli mladí a možná naivní, věřili, že se národ pozvedne za nimi. Že udělají revoluci a vyženou komunisty ze země. Nebyli jediní, odbojových skupin bylo více, vzpomeňme na vojenskou skupinu kpt. Sabela a mjr. Jebavého, mnohokrát vyznamenané vojáky ze Západu, kteří za sebou měli Cizineckou legii, boje ve Francii, v severní Africe, u RAF v Anglii nebo se Svobodnými Francouzi generála de Gaulla, kteří chtěli jako důstojníci čsl. armády po únoru 1948 vyvolat vojenské povstání a svými tanky obsadit Prahu. Spolu s dalšími byli popraveni v r. 1949. Takových odvážných, kteří chtěli použít zbraně, bylo více. Jenže byli odsouzeni, „dříve než mohli srdce k boji vytasit“, jak napsal jeden mladý komunistický básník a byli popraveni nebo umučeni v kriminálech. Ale Mašínové s Milanem Paumerem přežili, komunisté popravili „jen“ ostatní členy jejich skupiny - Václava Švédu, Zbyňka

Janatu a dokonce i nečlena Ctibora Nováka. A desítky dalších, kteří byli toliko příbuznými, nebo se s nimi jen znali, odsoudili na dlouhá léta do vězení; přesně tak, jako to dělali nacisté. Jenže ti se hrůzy kolektivní viny a kolektivního trestu, odporujících všem civilizačním zásadám, naučili od sovětských bolševiků.

Nikdo tehdy nevěděl, jak dlouho bude KSČ u moci. Jejich odpůrci věřili, že to brzo „praskne“. Nikomu se nechtělo věřit, že tak šílený a krutý režim, který po třech letech vystřídal režim nacistický, by mohl trvat dlouho. Tak do švestek, nebo těch dalších. I Mašínové si mysleli, že Američané čekají jen na příležitost nás osvobodit, a oni, že jim tu příležitost vytvoří. Je možno se tomu dnes usmívat, ale daleko naivnější byli mnozí tehdejší fanatičtí komunisté, kteří, jak o tom píše Kundera ve svých pamětech, tančili ruku v ruce častušky za svět lepší a krásnější, aby později bojovali proti komunismu podepisováním petic a prohlášení včetně Charty 77. Jejich disidenství čest, boji Mašínů ale sláva. I Mašínové totiž přemýšleli o titulcích v Rudém právu, nejdou přece jen slepou cestou, nevzpírají se dějinám? Nejsou ten socialismus a komunismus opravdu spásou lidstva? Tyto úvahy však vzaly vždycky za své, když si v titulcích druhý den přečetli: „Další proces s představiteli duchovenských řádů v ČSR“, „Tresty smrti vyneseny.“

Jejich dnešní kritici se smějí, že Mašínové chtěli porazit komunismus zapalováním stohů. Dějiny však znají ještě větší příklad odbojové naivity. Případ, který ale díky odlišné mentalitě národa, dopadl úplně jinak.

Všichni jsme to mnohokrát slyšeli: „*Dnes svět už jméno Johna Browna zná, zní jako polnice a trubka vítězná, v záři táborových ohňů zas a zas, tahle píseň zdvihá hlas.*“

Co chtěl John Brown? Obsadit armádní arzenál, zmocnit se tisíců zbraní, dát je černým otrokům a s tímto vojskem se vydat na cestu Virginii a osvobozovat další otroky. Jeho akce v Harper's Ferry dokonale ztroskotala. Černí otroci z okolních farem se nedostavili, protože se k nim informace o obsazení arzenálu vůbec nedostala. Zbraní se ale chopili obyvatelé městečka, když ráno po probuzení zjistili, co se stalo – ne ale na pomoc Johnu Brownovi, ale proti němu. Prvním mrtvým, zastřeleným Brownými muži, byl nádražní zřízenec, který chtěl varovat projíždějící vlak. Zbytečná smrt nevinného člověka. Pak padli další. John Brown byl jat a zvony v Charlestonu zdáli zněly, když ho vedli k šibenici. U táborových ohňů zní ale legenda. John Brown byl nešika a pětinasobný vrah. Ohlas jeho akce byl ovšem mimořádný. Ralph Waldo Emerson prohlásil, že „*Brown učinil popraviště stejně slavným, jako kříž*“. Jedny noviny tehdy napsaly: „*Hrdinství onoho muže je stejně vznešené, jako hrdinství mučedníka*“. A nedlouho poté vypukla americká občanská válka, která do dějin vstoupila jako válka „Severu proti jihu“, která přinesla svobodu černým otrokům.

„Nešikové a vrahové“ Mašínové s kamarádem Paumerem museli uprchnout ze svírajících se kleští. Prostříleli se východním Německem přes dvacet tisíc Volkspolicistů a sovětských vojáků až do Západního Berlína. Nikdo se k nim nepřidal a válka „Západu proti východu“ vzdor jejich očekávání také nevypukla. Při této cestě zabíjeli, aby nebyli zabiti. S jedním rozdílem. Ti, co stříleli na ně, byli obránci totality reprezentované východoněmeckým komunistickým režimem. Mašínové a Paumer stříleli jako obránci svobody a demokracie.

Jejich protivníci dnes tvrdí, že neměli právo bojovat se zbraní. Dokonce jeden z nich napsal, že měli počkat, až se bude moci volně cestovat a mohli se vyvíjet jako tehdejší sympatizanti komunismu a stát se jednou disidenty. A po listopadu 1989 dokonce ministři. Na štěstí to neudělali, i když se z nich nestali prezidenti, slavní spisovatelé a žurnalisté, ale dali příklad, že zlu a násilí se má odporovat hned a třeba i násilím, nebo terorem, jde-li o kontra-násilí nebo kontra-teror. Ne zlo spoluvytvářet a teprve po desetiletích mu začít pasivně odporovat. Ve středověku odbojní šlechtici, zejména ti, kteří byli ohrožováni mocnými feudály, jim vypovídali válku. Protože ti, co měli moc, si osobovali vždy i právo své protivníky stíhat hrdelním právem (komunisté socialistickou zákonností), když chtěli žít volněji a spravedlivěji. To chtěli i Mašínové, synové generála Mašina, nejstatečnějšího ze statečných odbojářů v protektorátu.

Nebyla prý ani právní norma, která by jejich ozbrojený boj dovolila. To je zvlášť pikantní argument, i když nepravdivý. Již v roce 1948 byla přijata Všeobecná deklarace lidských práv, která garantovala všechna moderní politická a občanská práva. Především právo na život, svobodu a osobní bezpečnost, stanovovala, že nikdo nesmí být podrobován mučení nebo krutému nelidskému či ponižujícímu zacházení nebo trestu, nikdo nesmí být svévolně zatčen, zadržen nebo vyhoštěn. Každý měl podle ní

právo na nezávislý a nestranný soud, nikdo nesměl být vystaven svévolným útokům na svoji čest a pověst, každý měl právo na právní ochranu proti takovým zásahům nebo útokům. Právo na svobodu pohybu a opuštění i své vlastní země bylo zaručeno. Je jasné, že komunistický totalitní režim byl výsměchem této Deklaraci. Deklarace nestanovovala jen jediné – právo na ozbrojený odpor vůči tomu, kdo garantovaná práva porušoval. To však vyplývalo z práva přirozeného, po tisíce let se lidé chápali meče, když uzurpátor překročil hranici teroru, který bylo možno ještě snášet. A tuto hranici vytyčil režim nacistický, jeho opakování ve formě režimu komunistického, bylo pro bratry Mašínovi nesnesitelné, tím spíše, že je otec svým ukrytým dopisem ve své cele na Pankráci zavázal k tomu, aby bojovali proti každé další totalitě, která by měla přijít. O ona přišla – tři roky po režimu nacistickém.

Zabili nevinné, zavraždili spoutaného, vyčítají jim jejich protivníci. Ano, zabili, aby nebyli zabiti. To je první zákon boje. Je možno v boji zabít zajatého a spoutaného? Z principu jistě ne. Jestliže však i tento nepřítel může přispět informací k dopadení bojovníků, stojíme před jinou otázkou. Může nám na ni odpovědět obyčejné tričko, T-shirt. Není na Západě prodejny suvenýrů, aby v ní neprodávali tričko s portrétem Che Guevary, legendárního latinskoamerického revolucionáře. Aspoň pro levičáky. Jinak vraha zajatých bolivijských vojáků. Byli to ovšem vojáci diktátora Barrientose. Jak známo, co je dovoleno...(zleva), není dovoleno zprava.

Kdyby strážmistr Honzátka přežil, nepřežili by Mašínové. Otázka zda Mašínovi jsou hrdinové nebo vrazi, by neexistovala. Nikdo by o nich nevěděl, možná, že by jejich sestra dostala za ně na Hradě vyznamenání in memoriam, stali by se jen zapomenutými příslušníky protikomunistického odboje, jako Václav Švéda, Zbyněk Janata a Ctibor Novák, kteří na nikoho nevystřelili a nikoho nezabili. Zavraždil je komunistický režim. Jejich poslední dopisy nepředaly komunistické orgány jejich rodinám, stejně tak nedostali oni jejich dopisy, ani od svých dětí. Byli popraveni dne 2. 5. 1955 zřejmě proto, aby si ještě mohli užít oslavu 1. Máje. Kdo o nich dnes ví?

To ve Francii své vlastenecké „vrahy“ oslavují dodnes. Poté, co Francie byla poražena Hitlerem a upadla do pookupační letargie, zastřelil mladý francouzský komunistický odbojář Pierre George, nom de guerre, plukovník Fabien, člen hnutí FFI (Forces Françaises de l'Intérieur) na nástupišti stanice metra Barbés na Montmartru německého námořního aspiranta Mösera. Nebylo to v boji, Fabien jen k němu přistoupil a vystřelil. Aspirant neměl jedinou šanci k obraně. Dokonce mohl být i nepřítelem nacistů, kterých bylo mezi příslušníky německého námořnictva mnoho, ale měl smůlu, Fabien se rozhodl zahájit odboj jeho soukromou popravou. Proto se dodnes vedlejší stanice jmenuje stanice „colonela“ Fabiena.

To bylo ve Francii, zemi s tradičně levicovými intelektuály. Vzpomeňme jen Jean Paul Sartra, který považoval SSSR za nejsvobodnější zemi na světě. V té Francii, která dodnes nezavrhlala jméno Stalingrad v označení náměstí, bulváru a shodou náhod i stanice metra, která předchází stanici plukovníka Fabiena. Proč Francie považuje vraha Fabiena za národního hrdinu? Asi proto, a v tom je hlavní problém Mašínů – že okupace Francie byla krátká a protivník stále stejný, ba horší – v r. 1944 již proti němu nejen Fabien, ale i další vlastenci bojovali znovu. Totalitní režim u nás trval dlouho, desetkrát déle než ve Francii. Komunistický režim se během něj měnil, chvílemi vystrkoval i obličej s lidskou tváří. A dvacet let po něm jej v souvislosti s Mašínou mají hodnotit příslušníci generací, kteří jej prožili v různých fázích. Většina z nich se již narodila až v jeho nevráždících formách. Je proto pro ně těžké chápat jednání bratrů Mašínů a jejich boj. Na štěstí, a jaký paradox, že to byl spisovatel – komunist, Jan Drda, který napsal vynikající povídku „Vyšší princip“, která se dočkala filmové verze rovněž s vynikajícím Františkem Smolíkem. Jako středoškolský profesor říká svým studentům, jejichž dva kolegy odvedlo Gestapo na popraviště: „Z hlediska vyššího principu mravního není vražda na tyranu zločinem. Také já souhlasím s atentátem na říšského protektora Reinharda Heydricha.“ A jeho pomocníků, jakkoli nevinných a osobně třeba hodných lidí, je-li oním tyranem komunistický režim? Bylo by možné snadno napsat, že platí to stejné. Lze to však napsat jinak. Obráceně a symbolicky. Jak to napsal francouzský spisovatel Albert Camus v dopise komunistickému příteli, když geniálně vystihl podstatu komunistického myšlení: „Já budu vždy bojovat za vás, až budete stát před puškami popravčí čety. Za to vy budete muset souhlasit s mojí popravou!“ A bratři Mašínové nesouhlasili s popravami politických odpůrců KSČ, jak souhlasili mnozí z těch, kteří je dnes

prohlašují za vrahy; chtěli žít jako svobodní lidé a zabránit tomu, aby komunisté popravovali nevinné a vraždili jimi zotročené. Bojovat bylo třeba tehdy a bojovat je možno jenom zbraněmi. A někteří z těch, kteří podepisovali petice za smrt Dr. Horákové a nadšeně aplaudovali komunistickým vrahům, jim dnes jejich ozbrojený boj vyčítají. A většina národa s nimi. Většina? Ano, i nepoučení, neznalí a tehdejší dobu nechápající – mohou tvořit většinu. Ale je i většina jiná. Taková, kterou definoval Andrew Jackson: „Jeden muž s odvahou vytváří většinu.“ A dva? Ještě větší většinu!

Případ bratrů Mašínových, jejich druha Milana Paumera a popravených kamarádů Václava Švédy, Zbyňka Janaty a strýce Ctibora Nováka pokračoval i po sametovém převratu v listopadu 1989. Pokračoval stejně, jako pokračovalo komunistické právo, teď již „jen“ postkomunistické. Kontinuita tohoto práva jde ruku v ruce s povolenou existencí komunistické strany, která jako jediná si ponechala z bývalého „tábora míru a socialismu“ svůj původní název. To jsou dvě největší překážky skutečné demokracie v ČR. S komunistickým právem, na rozdíl od práva demokratického, se vždy dalo manipulovat. Proto také i právní posouzení jejich boje proti komunistické totalitě neslo znaky manipulace – mnohdy ovšem poněkud zoufalé. Jak by bylo všechno jednoduché, kdyby byli popraveni jako jejich druzi. Vyřídilo by se to nějakou medailí, spíše však úctyhodným zapomenutím, možná třeba i nějakým věncem u nějakého pomníku bezejmenných obětí komunismu. Oni ale přežili. A nejen to – nepřijeli, aby se omlouvali, dokonce prohlásili, že nepřijedou, dokud budou pokládáni za omilostněné vrahy. Nakonec i ta rehabilitace padla. Městské státní zastupitelství v r. 1995 zrušilo předchozí rozhodnutí Úřadu dokumentace a vyšetřování zločinů komunismu, které zastavilo trestní stíhání bratrů Mašínových a Milana Paumera z důvodu promlčení a rehabilitace a jako důvod zastavení ponechalo jen to promlčení. Takže jejich „trestné činy „ jsou promlčeny, a mohou být vůbec rádi, že nejsou odsouzeni. Ale kontinuita si přišla ještě více na své. Václav Švéda, Zbyněk Janata a Ctibor Novák mohli být rehabilitováni, protože už nikomu nejsou živou výčitkou – vždyť byli popraveni. Pikantní tečku za jejich rehabilitací však učinil fakt, že je rehabilitoval soudce, který se po převratu ocitl na seznamu VONSu pro odsouzení politických odpůrců komunistického režimu v období normalizace. Byl ale jen na seznamu, soudil a soudí dál, jako mnozí jiní, kteří svými nespravedlivými rozsudky nad nevinnými si vybudovali kariéry až k nejvyšším metám justice.

A poslední kontinuální tečku učinil policejní orgán, který odložil trestní oznámení Zdeny Mašínové, sestry bratrů Mašínových na soudce, prokurátora a funkcionáře věznice, kteří zamítli žádost její umírající matky odsouzené k 25 letům (!) vězení o propuštění, když chtěla zemřít doma. Musela zemřít v komunistickém vězení a být pohřbena na neoznačeném místě. Ta samozřejmě s činností svých synů neměla nic společného. Bratři Mašínové žijí v USA, hrob jejich matky Zdeny Mašínové se podařilo identifikovat, popravení druzi jsou zapomenuti a celý spor o jejich boj, tak jako život, jde dál. Jen ta demokracie v ČR umírá na úbytě.

EXIL V AUSTRALSKÉM PROTINOŽÍ (1)

Bořek Šindler

PRVNÍ DIVUPLNÉ OBJEVY V ZEMI ZASLÍBENÉ

Ocitnout se vůbec kdy v životě u protinožců někde v Austrálii? Já u protinožců? O tom jsem věru ještě ani v červenci roku 1948 při útěku z Prahy nijak neuvažoval. Ani mi to nepřicházelo na mysl. Že se Austrálie nachází někde dole v Tichomoří, to jsem z Verneovek samozřejmě věděl. Ale vypravovat se tam, vypravovat se vůbec někam daleko z Evropy, to mi bylo tehdy úplně cizí. Když mě pak vedly první kroky na svobodě po dlažbě Curychu, leželo mi spíše v hlavě jak ve Švýcarsku dostat uprchlický asyl, a trvalo mi potom v podhůří alpských velikánů dobrý rok, než vůbec kolem mne padlo slovíčko o Sydney. Nu a prosím, kostky byly nakonec přece jen vrženy a než jsem se vlastně nadál, Rubikon překračuji, vypořádám se, vystupuju s uzlíčkem všech svých pěti švestek z obrovité britské lodi na půdu pátého světadílu, na půdu někdejších trestanců, první kroky mě vedou, první nesmělé krůčky v Sydney mě vedou do Ocean Street ve Woollahře a Jižní kříž jako by se mi shůry potměšile vysmíval. Nuže Evropánku, chtě nechtě jsi sem ve zdraví dorazil, já na Tebe chtě nechtě ta-

dy shůry blikám, a teď nám tady ukaž, co jsi zač a co vlastně dovedeš. Tak nějak na mě ten Jižní kříž poblikával. Jako by mě chtěl škádlit. A hádal dobře.

Nebyl jsem nic, nestál jsem za nic a nic jsem nedovedl. Neuměl jsem dát pořádně dohromady a vykótkat ze sebe ani souvislou větičku v angličtině. Nebyl jsem žádným hromotlukem, nějaký ten sval na mně vidět asi i bylo, tuku ani za nehet. Bylo mi sotva čtyřadvacet a měl jsem za sebou dobu pěti let války a jeden bolševický puč. Měl jsem i v kapse maturitu a dokončená právní studia v Praze bez posledního rigorosa – tušil jsem už ale, že co bylo doma a jenom na papíře, to že se počítat v Sydney asi nebude. Měl jsem v Curychu i pohlednou snoubenku, a s tou jsem počítal. Seděla mi na krku i česká blond mladá hlava, a nějak jsem, třeba dost nepředloženě, počítal i s ní. Sem tam ve chvílích povzbuzeného optimismu jsem s ní počítal. Nezdálo se mi toho, co jsem si s sebou nosil, nic přemoc. Ozýval se i žaludek, a bude třeba někde i přespávat. Hloupá má pýcha mladické nezralosti a perversního českého trucu mi v Evropě zapověděla podepsat Australanům dvouletý vládní pracovní kontrakt, a nějak jsem se raději doplavil pod ten rovník sám na vlastní pěst. V kapse jen pár troničků. Cinkalo tam jen těch pár omšelých troničků. To tehdy ovšem znamenalo hned si jít hledat a najít práci, vem kde vem, rozhodně žádné bezplatné noclehování v uprchlickém campu, ani bezplatně fasovat skopovinu třikrát denně bez peněz do esšálku, a dokonce už ne položit se někde s chřipkou nebo se zlámanou nohou – na taková marnivá dobrodružství nemohlo a nesmělo být ani pomyšlení. S pevným a stálým zdravím jsem bláhově počítal na tutti. Nu dobře, co teď? Jak a kam se vrátit?

Teď nic moc. Bylo sobotní ráno, byla červnová australská zima, ale tu jsem toho rána pod studenou vodou na dvorku komůrky, kde jsem s bleší bandou nocoval, tu australskou zimu jsem ani moc nevnímal. Ale z čistoulinkého Švýcarska první třídou na luxusní britské lodi se vyložit a vhnout na první noc u protinožců do zblešené kůlny v Sydney, to mě skoro vyhodilo ze sedla. Po opláchnutí na dvorku pak honem k snídani přes ulici do jakéhosi pensionu a zasednout za stůl, kde jsem do sebe hrđinně vsoukal porridge, podivnou to mléčnou hustinu – jen tak, bez příkras, a nepřestával se divit tehdy dosud nepochopeným zázrakům britské kuchyně. Na oběd potom přes pár ulic za roh a uvést tak tím únikem od porridge ve skutečnost pozvání k Fischlovům, které mně Tom Luk a František Kříž při pátečním přivítání u lodi hned vyřídili. Fischlovy jsem znal už z Curychu. Pan Fischl v Osvětímí ztratil svou první manželku, paní Fischlová manžela i dcerku, a jako noví spoluzemě se pak Fischlovi vypravili daleko za moře, daleko od Evropy, co nejdále od Osvětímí... Našel jsem to, byl to byt v pěkném domě v přízemí. Fischlovi mě přivítali velmi srdečně, paní Fischlová vyvářela a všude to vonělo českou kuchyní. U škopíku při zemi seděla taková pohledná štíhlá mladice a škrábala brambory. Na pozvání jsem začal s radostí škrábat s ní a prokázat tak kuchařský um načerpaný v kuchyni v Trogenu pod Alpami, kde jsem svého času kuchtival, a všiml jsem si, že to děvče má na ruce vytetované číslo. Prý z Osvětímí, povídala mi dost ledabyly. Tam že ztratila celou rodinu, otce, matku i sestru. To mně hned pomohlo pozapomenout na zblešenou postel. Ani mužská jednosměrná mentalita kontinentálního Evropana se ve mně nezapřela a hned jsem jí pohotově nabídl doprovod večer do Burwoodu kde, jak mi ona neméně pohotově sdělila, bydlela. Kde se nalézá nějaký Burwood, to jsem tehdy ještě sice netušil, ale jen jsem se olízl, nemohl jsem nezpozorovat postavu k nám loupáčům brambor se z kouta zvolna šinoucí. „Lilku doprovázím večer domů já,“ prohodila ona postava. Spíše to výstražně zasykla. Byl to František Kříž. Brňák, filosof, pilot, osvícený iniciátor zavádění desetinného třídění do brněnských knihoven, sexuolog a curyšským policejním ředitelstvím pověřený měřič pánví curyšských prostitutek, mně dobře známý notorický znalec životních růzností a ženských půvabů, jemuž věru nebylo radno stát v cestě – a konečně mi i on přišel s Tomem Lukem naproti k lodi a pomohl zařídít první nocleh na půdě zaslíbené země. Prohodil to František s takovým důrazem, že jsem se potom už jen cele věnoval neškodnému doškrabávání zeměků. Přesto se Lilce Bermannové podařilo povědět mi, polohlasem, že si najímá s kamarádkou k bydlení cottage, a že mě tam potom za nějaký ten týden určitě pozvou. Nu nic. Kdo by ale byl tenkrát v tu sobotu poznal, že už tehdy visí ve vzduchu celá moje budoucnost? Jen však zvolna a nepředbíhat... Brambory se doškrábaly, řízečky paní Fischlové byly k pohledání, a byly to řízečky ochutnané po mnoha a mnoha týdnech trávení britských kulinárních neduživek. Reč se točila sem i tam a hlavně kolem Curychu a mojí cesty. A uvítal jsem i další Lilčin slib seznámit mě s její další českou přítelkyní, která mně měla ukázat, hned příští den, v neděli, poskakujícími

vačnatci oplývající sydneyjskou zoologickou zahradu. O prohlídku australských vačnatců jako exemplářů pestrosti výběru matky přírody jsem ani nijak tenkrát právě mermomocí neusiloval, ale s tou Lilčinou kamarádkou jsem se na druhý den rád sešel. U zoologické zahrady jsme se jen střetli a hned jsme nějak zamířili na skalnaté pobřeží dolů k moři. Tak jsem se seznámil s Hankou Lípovou, rodačkou z Holešovic. I Hanka měla na předloktí vytetované osvětimské číslo, zůstala ve světě sama a pustila se raději na druhý konec světa než zůstat v nehostinné pro ni Evropě se smutnými vzpomínkami. Hanka měla vynikající pražskou dikci, a měli jsme si co povídat až do večera. Později se stala mojí klientkou, ale prst na ústa, kamaráde, nepředbíhat už zase, nepředbíhat... Tak se stalo, že ty moje první dva dny v Austrálii, v Sydney, ta sobota a ta neděle, probíhaly výlučně v češtině, v češtině bez nejmenšího nečeského přízvuku, v naší společné mateřštině. Všichni ti mluvčí - až na mě a na Františka Kříže - prošli Osvětími, a v Osvětími všichni zanechali všechny svoje nejdražší. A všichni dokázali být veselí, nebo dovedli veselost znamenitě předstírat. Tak či onak, nebyli to nijací oušlapečkové. To mně okamžitě nesmírně zaimponovalo, a tak jsem se na několik příštích let ocitl v kruhu mladé a veselé židovské české Sydney. To se ovšem projevilo až později. Tehdy, ty první chvíle, tehdy mi šlo především o práci. Exil jsem si s sebou do Sydney v kapse donesl, samozřejmě jsem si exil v obou kapsách do Austrálie s sebou dopravil, dopravil jsem si ho sem v obou hlubokých kapsách. Ale o exulantství musela být řeč zatím zapovězena. Exulantství muselo zatím mlčet. Bydlet někde a jíst, žít se nějak. To bylo příkazem chvíle. A do urputného hledání jsem se pustil hned v pondělí.

Než jsem se ale na toho hledání obživy vypravil, vyhledal jsem v pondělí ráno, myslím na hlášku Toma Luka, manžele Sloukovy. Dnes emeritní americký universitní profesor, spisovatel a vážený žurnalista Zdeněk Slouka s manželkou Olunkou zahajovali tehdy - oba Brňáci - svůj australský exil v Sydney jako domovníci v jedné velké budově přímo uvnitř města. Když jsem tu budovu pracně onoho pondělí vyhledal, našel jsem tam na dvorku u samého dna budovy Zdeňka s Olunkou vyprazdňovat domovní odpadky do veliké urny. Po tomto zcela neformálním seznámení mě novopečení a poměrně nekonvenční moravští udržovatelé domovního pořádku ukázali v nejhořejším poschodí svoje útulné hnízdečko sestávající z pokoje, kuchyně a obývací místnosti, vše v jednom jediném nevelkém bytí všeobsahujícím prostoru, a Zdeněk mi obšírně vysvětlil záhady svého způsobu hubení krys - i to patřilo k onomu domovníčení. Nevypadal on v tom domovnickém overalu přímo jako žurnalista Lidových novin, a Olunčina zástěra nijak neprozrazovala její dříve běžnou překladatelskou činnost, ale domovnictví Sloukovům nicméně dopomohlo vyvléci se z dvouletého vládního kontraktu v rakouském lágru v Innsbrucku podepsaném. Charakter toho jakéhosi intelektuálního domovnictví jim skoro i slušel. Poseděli jsme chvíli, popili kávy, a hlavně - Sloukovi mě uvedli na stopu slušného bydlení. Vyjádřil jsem naději, že to snad bude i bydlení bez blech, a prozradil jsem brněnským krajanům, jak jsem byl oním útočným hmyzem v Ocean Street hned první noc bezohledně napaden. Sloukovi jen potutelně mávli rukou, ale na nějaké zkoprnění nebyl čas ani pomyšlení. Olunka mi na papírek napsala jistou adresu v Darley Road v Randwicku, hned prý „vedle jedné brány do Centennial Parku“ kde se právě po jednom Čechovi „uprázdnil pokoj“. Nejsem si už úplně jist, mám ale dojem, že tím Čechem byl také pozdější americký universitní profesor Slámečka, a ten se právě nastěhoval jako zahradník na dívčí kolej při sydneyjské universitě. To všechno byly pro mě novinky, zprvu dost nepochopitelné a geograficky nesrozumitelné, ale pokračovalo tak bleskovým tempem moje včasné zasvěcování do každodenního života českého exulantského živlu v Sydney. Do toho Randwicku jsem se hned po Olunčině důkladném poučení způsobu dopravy tramvají rozjel, u paní bytné si ručně vedenou angličtinou a peněžním vyjednal ubytování a ještě týž večer jsem už spal v Randwicku. Tvrdě a bez blech, byt s hejnem komárů dorazivšího z blízkého parku... Kdybych už hned teď uvedl, že jsem tam u té laskavé australské paní bytné paní Robinsonové vydržel jako nájemník až do svého sňatku o dva roky později, předbíhal bych, a předbíhat nesmím... Nu, s ubytováním bylo tedy po starosti. Teď ale, chlapče, teď tu práci! Do Austrálie jsem dorazil vlastně jako promovaný slévač oceli. To slévačství v Londýně při vyřizování žádosti o landing permit zabralo. Když jsem v totálním nasazení musel pracovat ve slévárně oceli, proč nebýt i tím slévačem někde pod rovníkem? Tím směrem se tehdy nesla moje nemoudrá úvaha.

Ono se ale zbláznilo počasí. Ten červen asi v análech australské meteorologie jednou prosluje jako nejdeštivější červen dvacátého století v Sydney, ne-li pochvíli celého tisíciletí. Lijavce v noci, lijavce ráno, lijavce přes den. Všude jen proudy vodstva, všude mokro, a v tom se plahočit po rozlehlém neznámém městě a klepat na dveře kde se dalo, i kde se klepat nedalo a klepat nemělo... Ono se nijak tehdy za blahorečené éry ministerského předsedy Roberta Menziése na dveře ani dlouze klepat nemuselo – práce bylo všude habaděj. Všude jenom inzeráty nabízející práci, lákající žadatele vysokými mzdami. Kdybych byl, ano, KDYBYCH BYL uměl ze sebe souvisle vysypat alespoň několik vět anglicky, bylo by bývalo hej! Že mi ale universitní studium v Evropě nebude k ničemu, to mi došlo, a došlo mi to i dost brzy. Mohl jsem se ale s trochou angličtiny někde uchytit jako škrabáček. Bez angličtiny ovšem ani ránu, ani ze vzduchovky. Putoval jsem v tom lijavci od brány k bráně, pořídil jsem si i paraplátka, mrkli na pečlivě uvázanou kravatu, byl jsem vskutku slušně oblečen, ale ouředníčka nikde nikdo nechtěl. Podívali se na mě, na mě kontinentálního žadatelíčka v evropských rukavicích, s šátkem kolem krku, s deštníčkem, někdy slušně vyslechli první věty mnou hlavně rukama přednesené žádosti, a – jako bych to dodnes viděl – zakroutili diskrétně leč výrazně hlavami. Netrvalo mi nijak dlouho a začal jsem konat svoje denní rundy po továrnách – úřady a kanceláře jsem moudře už vynechával – ve šněrovacích botách, bez kravaty, bez paraplete a v odvážné jakobypracovní bundě. To byla hned jiná, nebylo třeba ani pusy otvírat, ani rukama kontinentálně rozhazovat – pomocného dělníka brali hned všude. Jenomže jsem musel uvažovat i s plánem Sydney po boku. Jak a kudy do fabriky dojíždět. V Randwicku jsem žádnou továrnu ani nehledal. Tam se tehdy hlavně bydlelo. Surry Hills, Alexandria, Redfern, to nejšpinavější z nejšpinavějšího? Věřte nevěřte, vyklubal se z toho nakonec Abbotsford, snad to nejvzdálenější z nejvzdálenějšího místa od Randwicku. Buhví kolikrát přese-dat z električky do električky, buhví kdy ráno vstávat – ale vonělo to sladkou přitažli-vostí. Připomínalo mi to Švýcarsko. Vyklubala se z toho všeho obcházení továrna na zpracovávání čokolády, Nestlé. Ano prosím, Nestlé. Nestle's. A čo-ko-lá-da. Kolega Slouka to jako domovník zřejmě vyhrál; ten kolega Slámečka jako zahradník v dívčí koleji má vyhráno. Nedá se nic dělat, já vyhráno nemám, tak holt do tý čokoládovny... Nebylo nic naplat.

V tom pamětihodném červnu Léta Páně 1950 nejen že lilo a lilo. Nejen že jsem se do-stal do mně úplně neznámého prostředí na druhém konci planety. Nejen, že jsem to v životě znovu dotáhl opět na pomocného dělníka. Ona začínala i válka v Koreji, když severokorejští komunisté napadli Koreu jižní. Dokonce to vypadalo na začátek třetí světové války. Nu což, brzy budu oblékat uniformu – nějaký ten měsíc dělničení mě nezabije... Bylo tu ale i cosi dalšího, mnohem a mnohem vážnějšího. Jak bude, jak to dopadne s Leonie? Jak ji sem teď budu zvat? Jako pomocný dělník v čokoládovně? Tak zakládat rodinu, vychovávat děti? Zdálo se, že jsem ty kostky vrhnul nějak moc našrek, a že bych v tom australském Rubikonu na ten druhý břeh závodním tempem nemusel doplavat.

Z TAJŮ KRÁS ČESKÉ ŘEČI

Bořek Šindler

Dunaj a Botič? Evropský veletok Dunaj a nicotná kalná stružka pražského Botiče? Ano, milí čtenáři, vaše výkřiky údivu předobře slyším. Vaši úděsnou nedůvěru jsem zaznamenal. Dva vodní toky, z nichž jeden si ani zdaleka nezasluhuje být označen ja-ko vodní tok, a je sotva vůbec potůčkem, je spíše pouhopouhou stružkou – klást jmé-no Botiče a Dunaje do jedné jediné věty na jedné jediné rovině je přece, pravíte a s důrazem znovu opakujete, to je přece urážkou úctyhodného evropského vod-stva... Dunaj, pramenící v Němcích, plynoucí svižně perlivými metropolemi jako jsou Vídeň nebo Budapešť, a po proklouznutí pověstnými Železnými vraty ústící v Ru-munsku širokou deltou do Černého moře, takový veletok srovnávat s ubohoukou kaluží vyvěrající někde pod Hostivařem, chabě a stydlivě se odtud ploužící nuselským údolím a potom protékající kolem nepatrného vyšehradského nádražička jakousi smrdutou strouhou k podskalské Výtoni, a tam potom pod Železničním mostem neo-bezřele a jakoby potajmu vylévající svoje cestou nasbírané splašky do matky Vltavy?

No dovolte, to je přece trestuhodná opovážlivost! Hanobení způsobných říčních proudů to je, bohapusté hanobení... A přece.

A přece. Berme v úvahu, že nám tu jde především o odkrývání tajů české řeči. Cože, ty otrlče, Botič a naše mateřština, slyším volat i ty nejvěrnější. A přece, přece pravím vám. Nu, jen se zamyslete a povězte mi, kolik českých řek je rodu mužského? Vltava, Sázava, Lužnice, Otava, Mže, Berounka, Ohře, Jizera, Orlice, Morava, Úslava, Úhla-va, Dyje, Ploučnice, na severní Moravě pramenící Odra, beskydská Bečva – co řeka, to jasné a výrazné femininum. Až ovšem na ten Botič. Nepatrný potůček Botič a evropský veletok Dunaj si zařadila čeština prostě do rodu mužského. Nezařadily tam jistojistě ten Botič české feministky, protože Botič už byl Botičem, když české feministky byly ještě na houbách. Nějak se tam do toho mužského rodu ten Botič ale jednoduše vetřel. Nijak mužsky se ani nechová a nedivil bych se, kdyby si na ten pražský Botič české feministky rozradostněné jeho nicotou chodily ukazovat a vysmívaly se jeho zřejmé nemužnosti. Pak tu je samozřejmě ale i to Labe, TO Labe, ten neutrální, to mezirodové říční neutrum, to co u Mělníka tak neurvale pohltí naši Vltavu. Tudíž není ten Botič vedle Labe tak zcela rodově výjimečný. Takže TO Labe, TEN Botič a jinak je to samá ženská. I s tou zatajovanou pražskou konkurentkou nekalého Botiče, čistoulinkou Brusnicí. Ano, pravdaže, pravdaže ji máme tu Brusnici. Teče Prahou, teče kouskem Prahy, a to v místech vzdálených od Starých zámeckých schodů jen co by kamenem dohodil, při levé straně Vltavy, a v Dejvicích přímo na Dejvické třídě je dodnes i kino Bruska, jakoby na upomínku toho brusnického potůčku...

Leč nepotácejme se už příliš dlouho kolem té horké jazykové kaše. Ono nám o ten Botič zde vlastně ani vůbec nejde. Jde o ty rody. Jako naprostá většina evropských jazyků, čeština má rody tři. A kupodivu, k našemu nemalému podivu, staletími probroušený, všemi řečovými mastmi mazaný a znamenitě na dur i mol vyladěný elegantní jazyk francouzský, úplný bel ami mezi evropskými jazyky, ten má pouze rody dva. Není to k neuvěření? Jenom dva rody, ženský a mužský – středního rodu v té francouzštině prostě není. Nekoná se tam. Jako by ho ve světě nebylo. Tudíž třeba l'œuf, vejce, je maskulinum, ten vejce. Proč právě ve francouzštině? Nu, je to prostě tak a nejinak. Pokud vím, všechny jazyky slovanské se dovedou pochlubit třírodovou gramatikou. Tři rody mají i jazyky germánské, tři rody existují v latině i v řečtině, a třemi rody oplývá i sama světoborná angličtina, jazyk na gramatické nuance jinak dost chudičký. A soustředme se zde teď právě jen na tu řeč anglickou, kterou zde v Austrálii slyšíme dennodenně, a představme si, s jak obrovitými nesnadnostmi se asi takový v řeči anglické vychovaný a v ní vyškolený člobrdík musí potýkat, chce-li zvládnout třeba jen ty české rody. To si my Češi obvykle vůbec ani nepřipouštíme, nedovedeme si to vůbec představit, ba ani si většinou neuvědomujeme, co to znamená vniknout do taje rodů českých slov, českých podstatných jmen. Ono se to týká ovšem i Němců – těm jsou sice tři rody běžné, jenomže co je v němčině rodu ženského, nemusí jim být nutně ženského rodu v jazyce českém. Die Butter, femininum, ale TO máslo, neutrum jako Brno, v češtině. TEN rok, ale das Jahr, rodu středního. TA ryba, ale der Fisch, ten ryba v němčině. TA řeka, ale der Fluss – ten řeka v němčině. Das Haus, to dům v němčině. A tak dále. Kdo z Čechů se začíná učit německy, hned z počátku se musí snažit „rodově“ se reorientovat, a není to věru nijaká maličkost. Právětak to působí směrem opačným. Však to známe – jak je to postel krásně ustlaný, jak je ten hora moc vysoký, jak čerstvá je ta máslo.

Proniknout ale taji tří českých rodů z jednoduchoulinké angličtiny do jazyka českého musí působit jako snaha prokletit se dokonalým bludištěm. V řeči anglické se před každým podstatným jménem prostě objeví to obligátní „the“ a hotovo. V angličtině jsou všechny předměty, všechny věci jednoduše neutra, všechno je to „it“. Ne tak ovšem ve vzorně rozrůzněném jazyce českém. TA houska, TEN rohlík. TEN salám, TA šunka. Ten dům, to obydlí. Ta střecha, to zastřešení. To okno, ta zeď. Ta podlaha, ten strop. Ta půda, ten sklep. Ten schod, to schodiště... Ta loď, ten parník. To kormidlo, ten lodní šroub. Ta paluba, to podpalubí... Ten úhoř, ta bělice. Ta štika, ten kapr... Ten vlk, ta liška. Ten medvěd, ta kuna. Ten lev, ta šelma... Ten kapesník, ta kapsa. Ta ruka, ten krk. Ta páteř, ten obratel. Ten prst, to zápěstí... Ten strom, ta květina. Ta meruňka, to jablko. Ten ananas, ta broskev... Ten učitel, ta škola. To pero, ta tužka. To pravítko, ten sešit... Ten soudce, to právo. Ta vazba, to vězení. Ten trest, ta trestnice, to potrestání... Takový ještě dávno nedospělý Čecháček školáček to má všechno v maličku levé ruky. Angličan na to musí zírat jak těch deset vyora-

ných myší. Ocitne se v opravdovém Jiříkově vidění. Dosud ale ovšem ještě nepadlo ani slůvko a české specialitě, o české specialitě vytváření a pečlivém zachovávání podstatných jmen ženského rodu, o nichž se angličtině ani nesnívá, v kteréžto specialitě vyniká naše rodná řeč i nad jiné jazyky slovanské. Mám to prozradit? Nu, nemohu to zde neprozradit. Lékař, lékařka. Lyžař, lyžařka. Závodník, závodnice. Statkář, statkářka. Zástupce, zástupkyně. Hudebník, hudebnice. Houslista, houslistka. Cellista, cellistka, basista, basistka. Zloděj, zlodějka. Čaroděj, čarodějka. Kouzelník, kouzelnice. Herec, herečka. Hráč, hráčka. Tanečník, tanečnice. I když nevezmeme v úvahu jisté hybridy jako třeba slunečnice, slunečnick, je toho v té naší řeči opravdu požehnaně, těch všech tvarů ženského rodu spřízněných s rodem mužským. V tomhle je ta naše řeč opravdovou mistryní. Statistiky po ruce prý nejsou – oni ti čeští filologové takové ty skutečné české vzácnosti nějak dovedou mistrně a blahovlnně přecházet, ba zcela ignorovat, jako by jich vůbec nebylo... Nesmíme ale tu angličtinu zatracovat do úplnosti, ono tam těch mužskoženských dvojáčků i pár bude – třeba jen namátkou mister/mistress, steward/stewardess, adulterer/adulteress – ale nedosahuje to tu výjimečně úrodnou a plodnou bohatost češtiny v této oblasti. Takže má náš pilný studentík naší zadržet obtížné mluvy další důvod zabloudit. A kde ten ženský tvar třeba i mají, považují jej za politicky nekorektní; jako například se dnes používá „actor“ místo „actress“ i pro herečky!

Těch bludných cest je v češtině věru požehnaně. Člověk to může z rukávu přímo sypat. Angličan, Angličanka. Slovák, Slovenka. Rus, Ruska. Ind, Indka. Indián, Indiánka. Řek, Řekyně. Turek, Turkyně. Peršan, Peršanka. Australan, Australanka, Čech, Češka. Němec, Němka, Němkyně, Polák, Polka, a tak dále a tak podobně. To všechno v angličtině vyjádřit samozřejmě lze, ovšem dost neobratně. Náš anglický student češtiny stojí i před mnoha dalšími rodovými překážkami. On se třeba naučí sestavit větičku Můj fešácký klobouček. Nu, prosím, jeho fešácký klobouček, proč by ne? Sestavit on to ten studentík sestavil – jen to teď vyskloňovat. Převádět do pádů. Kdo, co? Můj fešácký klobouček. Koho, čeho? Mého fešáckého kloboučku. Komu čemu? Mému fešáckému kloboučku. Koho co, o kom o čem, kým čím/s kým s čím? A to jsme se dosud netkli čísla množného a neprozradili studentovi, že moje červená sukýnka a moje apartní bojerko se budou skloňovat úplně jinak. Ale nechme studentika bloudit, však on sám nahlédne, že učit se česky není nijakou procházkou po jazykovém korze, že ono to má svoje potíže. My naopak nahlédneme, že naše řeč, ač nesporně plná krás a tajů, nikdy neměla tu nejmenší naději stát se řečí světovou. Svět chce být sycen a kolébán jednoduchostí, budiž tedy jednoduchostí i sycen a kolébán...

Vraťme se ale ještě alespoň několika slůvky k té naší jazykové říční zvláštnůstce, k tomu českému toku výjimečně mužského rodu, k tomu kalnému a zašpiněnému Botiči. K jeho ošuntělému ústí pod pražským Železničním mostem do Vltavy. S majestátně plynoucím Dunajem ani s mohutným Rýnem ten Pražany samotnými proklínaný potok srovnávat nemůžeme. Odvráťte ale svou pozornost od té špinavosti o těch nějakých stoosmdesát stupňů, obraťte se k západu a užasnete. Budete vpravdě uvidění. Nebudete věřit svým očím. Naskytne se vám totiž pohled jedinečný v celé Evropě, velkolepý pohled na Hradčany, na celé majestátní panorama pražského Hradu nad Vltavou. Pohled jaký se vám nenaskytne nikde po celém toku Dunaje ani Rýna. Vytáhnete z kapsy šátek, pozvednete ho maně k očím a přestanete na chvíli vidět. Oči se vám zamlží. Budete kapitulovat.

SOBOTNÍ VOLEJBAL-SATURDAY VOLLEYBALL
LISTOPAD-NOVEMBER 26
PROSINEC-DECEMBER 10

VOLEJTE MARTU – RING MARTA 9130 6781

Český *dialog* Czech Dialogue

Nezávislý kulturně politický dvouměsíčník vychází již od roku 1990, tedy devatenáctým rokem. Je zaměřen na udržování kontaktů se zahraničními Čechy. Jeho záměrem bylo zrušit uměle vytvořenou bariéru mezi lidmi TADY a TAM, tedy mezi těmi, kteří zůstali v Československu a mezi těmi, kteří odešli do exilu.

Za osmnáct let jeho existence se podařilo vytvořit periodikum s takovými články a názory, které v jiných časopisech nenajdete. Velká část čtenářů je také z České republiky; zajímá se o osudy i aktivity Čechů žijících v nejrůznějších koutech naší planety, ať už jsou to USA, Kanada, Austrálie, většina evropských států, ale i Argentina, Brazílie, Nový Zéland, Jihoafrická republika a další země. Vydavatelem časopisu je občanské sdružení Mezinárodní český klub a šéfredaktorkou Eva Strížovská.

Do časopisu přispívají autoři z ČR i ze zahraničí: historička Jana Volfová (ČR), Martin Mejstřík (ČR), spisovatel Ota Ulč (USA), Barbara Semenov (Austrálie), Michaela Swinkels (Belgie), Věra a Karel Pokorných (Holandsko), Blanka Kuběšová (Švýcarsko), Jitka Vykopalová (Švédsko), Václav Židek (Německo) aj. Naším autorem byl také spisovatel Jan Beneš, který už bohužel není mezi námi.

Kromě politických, kulturních a historických článků obsahuje mnoho názorů v příspěvcích a dopisech čtenářů. Vzhledem k tomu, že někteří mladší čtenáři v zahraničí mají potíže se čtením v českém jazyce, obsahuje časopis také anglické překlady vybraných článků.

Napište nám. A nezapomeňte si napsat o informace o oblíbeném **Českém kalendáři** – knížce, která přináší spoustu milého čtení.

Objednávky můžete adresovat přímo na: Český dialog, Sokolovská 179, 190 00 Praha 9; tel. 420 266 311 241 (dopoledne), fax 420 222 221 344, mobil 420 739 091 057, e-mail: strizovska@seznam.cz, m.fialkova@centrum.cz nebo kontaktovat naši milou zástupkyni v Austrálii: Jana Růžicka, 82 Cardwel Str., Arakoon, NSW 2431, e-mail: **Ruzickajana@yahoo.com.au**

OBJEDNEJTE SI, POMŮŽETE UDRŽET OJEDINĚLÝ ČASOPIS

SOKOLSKÁ KNIHOVNA OTEVŘENA PRO PŮJČKY KNIH A VIDEOKAZET OD ÚNORA DO LISTOPADU VŽDY V PÁTEK VEČER OD 20 DO 21 HODIN. VOLEJTE RAYE ČERNÉHO tel 02 9451 4886 nebo PETRA ČERMÁKA tel 02 9981 4765

SOBOTNÍ VOLEJBAL-SATURDAY VOLLEYBALL LISTOPAD-NOVEMBER 26; PROSINEC-DECEMBER 10

VOLEJTE MARTU – RING MARTA 9130 6781
